

RP 128/2026 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om nyttighetsmodellrätt

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om nyttighetsmodellrätt ändras.

Enligt propositionen ska det i fråga om uppfinningar som skyddas genom nyttighetsmodell i fortsättningen krävas samma uppfinningshöjd som i fråga om uppfinningar som skyddas genom patent. Detta innebär att endast sådana uppfinningar som uppfyller förutsättningarna för patent kan få skydd som nyttighetsmodell. Syftet med förslaget är att minska tolkningssvårigheterna i samband med tillämpning av den nuvarande lagen och att förbättra lagstiftningens förutsägbarhet.

Dessutom görs i lagen de huvudsakligen lagtekniska ändringar som följer av totalreformen av patentlagen.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 juni 2027.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget	4
2.1 Inledning	4
2.2 Nationell lagstiftning och praxis.....	4
2.3 Internationella överenskommelser och lagstiftningen i Europeiska unionen	5
2.4 Bedömning av nuläget	6
3 Målsättningar	10
4 Förslagen och deras konsekvenser	10
4.1 De viktigaste förslagen	10
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	10
4.2.1 Inledning	10
4.2.2 Konsekvenser för företagen	11
4.2.3 Konsekvenser för myndigheterna	12
5 Alternativa handlingsvägar.....	13
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	13
5.1.1 Avstående från systemet med nyttighetsmodell	13
5.1.2 Kravet på uppfinningshöjd	13
5.1.3 Nyhetsgranskning som förutsättning för verkställande av ensamrätt	14
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	15
5.2.1 Tyskland	15
5.2.2 Danmark	15
5.2.3 Australien.....	15
6 Remissvar	16
7 Specialmotivering.....	18
7.1 Lagen om nyttighetsmodellrätt	18
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	23
9 Ikraftträdande	23
10 Förhållande till andra propositioner	23
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	23
LAGFÖRSLAG.....	25
Lag om ändring av lagen om nyttighetsmodellrätt	25
BILAGA	30
PARALLELLTEXT	30
Lag om ändring av lagen om nyttighetsmodellrätt	30

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Finlands konkurrenskraft och framgång på den globala marknaden grundar sig på kompetens, ny kunskap och innovationer. Forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet (FoUI) är av avgörande betydelse när det gäller att öka produktiviteten, förnya näringslivet och samhället samt att skapa välfärd. Statsminister Petteri Orpos regering har förbundit sig till det nationella målet att höja Finlands forsknings- och utvecklingsutgifter (FoU) till fyra procent av bruttonationalprodukten före 2030. I enlighet med det nationella målet och den gällande FoU-finansieringslagen ökar statens FoU-finansiering till 1,2 procent av bruttonationalprodukten före 2030 förutsatt att den privata sektorns insatser ökar till 2,8 procent.¹

Immateriella rättigheter, såsom patent och nyttighetsmodeller, uppmuntrar till innovationsverksamhet och främjar utnyttjandet av innovationer i samhället. De är således en betydande del av innovationspolitiken, vars mål är att skapa förhållanden i Finland som uppmuntrar företag till modig innovationsverksamhet, förnyelse och internationell tillväxt.

Vid sitt allmänna sammanträde den 24 mars 2022 fattade statsrådet ett principbeslut (TEM/2022/45) om en nationell strategi för immateriella rättigheter (IPR-strategin), som anger riktlinjerna för åtgärder som ska vidtas 2022–2030 för att uppnå målen i strategin. Enligt visionen för strategin har Finland år 2030 en IPR-miljö som effektivt stöder innovationsverksamhet och kreativt arbete och som ökar den ekonomiska välfärden och konkurrenskraften på ett sätt som mångsidigt beaktar de grundläggande fri- och rättigheterna och olika sociala intressen. Totalreformen av patentlagstiftningen är en av de 15 åtgärder som ingår i IPR-strategin (åtgärd 9). I de synpunkter från det finländska IPR-expertfältet som samlades in för en utredning² till stöd för beredningen av IPR-strategin ansågs patentlagstiftningen och lagen om nyttighetsmodellrätt som nära anknyter till patentlagstiftningen vara de delområden av IPR-lagstiftningen som är i störst behov av utveckling.

1.2 Beredning

Arbets- och näringsministeriet tillsatte i maj 2022 en arbetsgrupp för att bereda en totalreform av patentlagstiftningen. Arbetsgruppens uppgift var att bedöma behoven att ändra patentlagen och patentförordningen, lagen om nyttighetsmodellrätt och lagen om uppfinningar av betydelse för landets försvar samt att bereda bland annat ett förslag till ny patentlag i form av en regeringsproposition. Arbetsgruppens mandattid var den 1 juni 2022–31 december 2023, och den förlängdes genom ett beslut av den 15 december 2023 till och med den 31 maj 2025 och genom ett beslut av den 18 juni 2025 till och med den 31 december 2025.

Arbets- och näringsministeriet ordnade ett diskussionsmöte om totalreformen av patentlagstiftningen den 14 mars 2023. Vid diskussionsmötet lyftes det starkt fram att lagen om

¹Regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering den 20 juni 2023: Ett starkt och engagerat Finland, s. 118.

²Aineettomien oikeuksien tilanne Suomessa 2020: IPR-strategian taustoitus, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2021:13 ("IPR-strategian taustaselvitys").

nyttighetsmodellrätt ska upphävas, eftersom nyttighetsmodellsystemet i ljuset av undersökningar och utredningar som gäller det inte uppfyller de mål som lagstiftaren ställt upp för det. Vissa intressentgrupper anser att systemet snarare har negativa effekter på företagens innovationsverksamhet och konkurrens och att det inte är möjligt att reformera systemet så att dess negativa effekter minskar utan att samtidigt förlora fördelarna med systemet jämfört med patentsystemet.

Arbets- och näringsministeriet och Patent- och registerstyrelsen ordnade dessutom ett diskussions- och samrådsmöte om lagen om nyttighetsmodellrätt den 5 juni 2024. Vid mötet lade intressentgrupper fram sina synpunkter i fråga om nyttighetsmodellen och dess betydelse för företagens innovations- och affärsverksamhet. Efter diskussionsmötet utarbetades vid ministeriet en bedömningspromemoria om behoven att ändra lagen om nyttighetsmodellrätt. Promemorian sändes på remiss i augusti–september 2024. I bedömningspromemorian föreslogs som ett alternativ att nyttighetsmodellsystemet ska upphävas med en övergångsperiod på 10 år. Det kom in sammanlagt 14 utlåtanden. En del av remissinstanserna understödde upphävandet av systemet och en del understödde en reform av det. En del av remissinstanserna förhöll sig i och för sig neutrala till nyttighetsmodellsystemet, men ansåg att tillämpningen av lagen om nyttighetsmodellrätt är förknippad med många tolkningssvårigheter.

Dessutom gjorde arbets- och näringsministeriet hösten 2024 en mindre enkätundersökning som riktades till användarna av systemet med nyttighetsmodellrätt. Arbetsgruppen för patentlagen bedömer i enlighet med sin uppgift behoven att ändra lagen om nyttighetsmodellrätt och responsen från intressentgrupperna. Utifrån bedömningen kom man fram till att beredningen av regeringspropositionen fortsätter som tjänsteuppdrag vid arbets- och näringsministeriet i samarbete med Patent- och registerstyrelsen.

Utkastet till regeringsproposition var på remiss mellan den 21 maj och 22 juli 2026. Sammanlagt 15 yttranden lämnades in, och det har gjorts ett sammandrag av dem.

Regeringens proposition har lämnats till rådet för bedömning av lagstiftningen för bedömning. Rådet lämnade sitt utlåtande om propositionen den 17 juni 2026. Rådets utlåtande i ärendet finns på <https://valtioneuvosto.fi/sv/radet-for-bedomning-av-lagstiftningen/utlatanden>.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Inledning

En nyttighetsmodell är en patentliknande ensamrätt att utnyttja en uppfinning.

Systemet med nyttighetsmodell gör det möjligt att skydda sådana tekniska lösningar för vilka patentskydd inte är ett möjligt eller ändamålsenligt alternativ. En nyttighetsmodell kan användas för att skydda nya tekniska lösningar som tydligt skiljer sig från tidigare lösningar och som inte uppnår den uppfinningshöjd som krävs för patenterbarhet, men som ändå har uppfinningshöjd. Genom nyttighetsmodell kan man också skydda små uppfinningar och förbättringar av anordningar som i sig uppfyller förutsättningarna för patent, men för vilka patentskydd är en alltför dyr eller långsam skyddsform på grund av uppfinningens art eller en kort ekonomisk nyttjandetid.

En nyttighetsmodell som registrerats i Finland skyddar uppfinningen endast i Finland.

2.2 Nationell lagstiftning och praxis

Bestämmelser om nyttighetsmodell finns i lagen om nyttighetsmodellrätt (800/1991) och förordningen om nyttighetsmodellrätt (1419/1991). I lagen om nyttighetsmodellrätt finns bland annat bestämmelser om innehållet i den ensamrätt som förvärvats genom registrering av nyttighetsmodell, ansökan om nyttighetsmodellrätt och dess behandling, möjlighet att yrka ogiltigförklaring av registrering och upphörande av nyttighetsmodellrätt. Registreringsmyndighet i fråga om nyttighetsmodeller är Patent- och registerstyrelsen (PRS).

Enligt 1 § i lagen om nyttighetsmodellrätt kan den som har gjort en uppfinning eller den till vilken uppfinnarens rätt har övergått efter ansökan erhålla nyttighetsmodellrätt till uppfinningen och därigenom få ensamrätt att yrkesmässigt utnyttja uppfinningen. Föremål för skyddet är tekniska lösningar som tar sig uttryck i ett föremåls form eller konstruktion eller i en kombination av dessa och som kan användas industriellt. Till skillnad från vad som är fallet i fråga om patentskydd, beviljas skydd som nyttighetsmodell inte för metoder.

Av en uppfinning som skyddas genom nyttighetsmodell krävs absolut nyhet (2 § i lagen om nyttighetsmodellrätt). Detta innebär att uppfinningen ska vara ny i förhållande till allt som blivit känt före ingivningsdagen för ansökan om nyttighetsmodell, oberoende av hur offentliggörandet har skett. Till exempel offentlig användning eller en muntlig presentation kan utgöra nyhetshinder.

Av en uppfinning som skyddas genom nyttighetsmodell krävs absolut nyhet (2 § i lagen om nyttighetsmodellrätt). Med en tydlig skillnad avses att uppfinningen inte alldeles uppenbart kan härledas från vad som är känt sedan tidigare. Lösningen får inte vara självklar för en genomsnittsfackman. Den uppfinningshöjd som krävs ska avgöras särskilt från fall till fall (motiveringen till 2 §, RP 232/1990 rd).

Ansökan om nyttighetsmodellrätt görs skriftligen hos Patent- och registerstyrelsen. Ansökan ska innehålla en beskrivning och en eller flera bilder av uppfinningen samt exakta uppgifter om vad som ska skyddas genom nyttighetsmodellrätt, det vill säga skyddskravet. Anmälningförfarande ska iakttas vid behandlingen av ansökan. Uppfinningens nyhet eller uppfinningshöjd granskas inte i registreringskedet. Om ansökan uppfyller de formella kraven, antecknas den i registret. Registreringen av nyttighetsmodellen är i kraft fyra år från ingivningsdagen för modellansökan och kan på ansökan förnyas två gånger, först för fyra år och sedan ännu för två år, det vill säga skyddstiden är högst tio år.

Anmälningförfarandet försnabbar beviljandet av nyttighetsmodellskydd och offentliggörandet av uppfinningen, men överför ansvaret för granskningen på den som ansöker om registrering eller dennes konkurrent. Innan en ansökan registreras kan sökanden, och efter det att registreringen gjorts eller en ansökan blivit offentlig vem som helst, hos PRS begära en avgiftsbelagd granskning av huruvida uppfinningen uppfyller kraven på nyhet och uppfinningshöjd.

Vem som helst kan i efterhand yrka på att registreringen ogiltigförklaras helt eller delvis. Yrkandet på ogiltigförklaring ska göras hos PRS, vars beslut kan överklagas till marknadsdomstolen. Grunderna för ogiltigförklaring motsvarar i stor utsträckning motsvarande grunder i patentlagen, det vill säga en nyttighetsmodell kan ogiltigförklaras till exempel på den grunden att det inte är fråga om en ny uppfinning eller att uppfinningen inte har uppfinningshöjd (det vill säga att den inte tydligt skiljer sig från vad som är känt). Yrkanden på ogiltigförklaring av nyttighetsmodeller har varit relativt sällsynta i Finland. Även talan om intrång väcks sällan.

2.3 Internationella överenskommelser och lagstiftningen i Europeiska unionen

Utvecklingen av regleringen av industriella rättigheter bygger i stor utsträckning på internationell reglering och är resultatet av en lång historisk process. Nyttighetsmodellerna är i sig inte föremål för internationell reglering, men de konventioner som gäller patent tillämpas delvis också på nyttighetsmodeller.

Enligt Pariskonventionen för skydd av den industriella äganderätten (FördrS 5/1921) kan en ansökan om nyttighetsmodell utgöra grund för prioritet för en patentansökan och vice versa. Det internationella systemet för patentansökan som inrättats genom konventionen om patentsamarbete (FördrS 58/1980) gör det möjligt att anhängiggöra en patentansökan eller en ansökan om nyttighetsmodell i flera fördragsslutande stater genom en enda ansökan. För att en internationell ansökan ska kunna fullföljas som en nationell ansökan om nyttighetsmodell krävs att den utsedda fördragsslutande staten har gällande lagstiftning om nyttighetsmodeller. I sådana fall kan ändringar i konventionen om patentsamarbete och dess tillämpningsföreskrifter föranleda ändringar även i den nationella lagstiftningen om nyttighetsmodeller. Bestämmelserna i följande internationella avtal och konventioner kan i tillämpliga delar även tillämpas på nyttighetsmodeller: Avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter (TRIPS-avtalet, FördrS 5/1995), konventionen om meddelande av Europeiska patent (Europeiska patentkonventionen, FördrS 8/1996), revisionsakten till Europeiska patentkonventionen (FördrS 93/2007) och Fördraget om patenträtt (FördrS 7/2006).

Lagstiftningen om nyttighetsmodeller har inte harmoniserats på EU-nivå. Förslaget till direktiv om nyttighetsmodellrätt som omfattar hela unionen drogs slutgiltigt tillbaka 2005. Eftersom det saknas reglering på EU-nivå har ändringar i den internationella patenträtten liksom också de lösningar som genomförts utgående från nationella utgångspunkter påverkat utvecklingen av lagstiftningen inom området i Europa.

Av EU:s 27 medlemsstater har 18 ett system med nyttighetsmodeller. Av de nordiska länderna är det endast Finland och Danmark som har lagstiftning om nyttighetsmodeller. I de EU-medlemsstater där skydd genom nyttighetsmodell har införts skiljer sig de nationella lagarna ofta avsevärt från varandra. Det finns bland annat skillnader i huruvida de materiella förutsättningarna granskas före registreringen av en nyttighetsmodell, vilka krav på uppfinningshöjd det finns, huruvida det är tillåtet att omvandla en ansökan om nyttighetsmodell till patentansökan och om det går att skydda uppfinningar som gäller förfaranden. Det finns också skillnader i fråga om huruvida nyttighetsmodeller regleras i en särskild lag eller som en del av patentlagen. I det senare fallet skiljer sig nyttighetsmodellsskyddet från patentskyddet i princip endast genom ett snabbare beviljandeförfarande och en kortare skyddstid.

2.4 Bedömning av nuläget

Lagen om nyttighetsmodellrätt trädde i kraft 1992. Lagen reviderades senast 2008 (RP 56/2008), och utöver detta har några mindre delreformer genomförts.

Användning av systemet med nyttighetsmodeller i Finland

Jämfört med patent och varumärken är nyttighetsmodellen en sällan använd form av industriellt rättsskydd. I januari 2026 fanns det i Finland sammanlagt 1810 gällande registrerade nyttighetsmodeller, av vilka 1528 är så kallade vanliga nyttighetsmodeller. Från nationella patentansökningar har det omvandlats 180 nyttighetsmodeller och från Europeiska

patentansökningar 23. Antalet internationella patentansökningar och ansökningar om nyttighetsmodell som fullföljts är 60 och 19 respektive.

Åren 2021–2025 tog Patent- och registerstyrelsen emot sammanlagt 1179 ansökningar om nyttighetsmodellrätt (cirka 200 ansökningar per år). Av sökandena var 89 % finländare och 30 % enskilda personer. Av slutbehandlade ansökningar ledde 86 % till registrering av nyttighetsmodell. Av ansökningarna hade 11 % omvandlats från nationella patentansökningar och 5 % var ursprungligen ansökningar om Europeiska patent eller internationella patentansökningar. En nyttighetsmodell avsågs ursprungligen som en form av skydd för immateriella rättigheter särskilt för enskilda uppfinnare och små och medelstora företag. Skyddet utnyttjas dock i allt större utsträckning även av storföretag. Däremot är andelen utländska sökande av nyttighetsmodell marginell i Finland.³ Antalet ansökningar om nyttighetsmodell var tills vidare som störst det år lagen om nyttighetsmodellrätt trädde i kraft 1992, då nästan 800 ansökningar gjordes. Även då var antalet ansökningar endast ungefär hälften av det årliga antal ansökningar som uppskattades när lagen stiftades (1500 stycken). Därefter har antalet ansökningar minskat ganska jämt, och år 2025 gjordes endast 238 ansökningar.

Nyttighetsmodeller söks för många slags uppfinningar. Enligt PRS:s statistiker över teknikområden är de tre vanligaste teknikområdena för ansökningar om nyttighetsmodell som gjorts 2021–2026, enligt den IPC-klass som antecknats först i ansökan, byggnadsteknik (20,1%), transport och trafik (10,1%) och andra specialmaskiner (8,6%)⁴. Under motsvarande period är de tre vanligaste teknikområdena för patentansökningar som lämnats in till PRS digital datakommunikation (14,3%), dator teknik (6,5%) och byggnadsteknik (5,5%). Enligt resultaten från den ekonomivetenskapliga forskningen väljer företag och uppfinnare att ansöka om patent och nyttighetsmodeller för uppfinningar av olika kvalitet. Nyttighetsmodellen väljs vanligen när man vill ha ett snabbt skydd eller skydd för en mindre värdefull uppfinning.⁵ Som exempel på nyttighetsmodeller som registrerats för privatpersoner kan nämnas fästbeslag för en fågelmatningsbräda för stolpar, hållare för eltandborste, anordningar för bekämpning av drönare och verktyg för rensning av jordgubbar.

Arbets- och näringsministeriet gjorde hösten 2024 en användarenkät som riktades till användarna av nyttighetsmodellssystemet. Enkäten skickades till företag som under de senaste 10 åren har haft minst tre nyttighetsmodellregistreringar (138 företag). Enkäten besvarades av 27 företag, varav 26 var små och medelstora företag (färre än 250 anställda). Av respondenterna uppgav 96% att de är verksamma inom FoUI-intensiva branscher, 96% ansåg att skydd som nyttighetsmodell är åtminstone i någon mån viktigt för deras affärsverksamhet och 92% ansåg att skydd som nyttighetsmodell är ett effektivt eller mycket effektivt form av skydd. De främsta orsakerna till att ansöka om registrering av nyttighetsmodell är enligt enkäten hur snabbt, billigt och enkelt skyddet är. Uppfinningens korta livscykel, låga förväntade intäkter och upprätthållandet av FoUI-image var också viktiga skäl för ansökan om registrering. Däremot var möjligheten att licensera nyttighetsmodellen och intäkterna av den enligt enkäten inte särskilt viktigt för företagen. Av respondenterna ansåg 58% att konkurrenternas möjligheter att

3

<https://www.prh.fi/fi/aineettomatoikeudet/hyodyllisyysmallit/yleistahyodyllisyysmalleista/tilastoja.html>

⁴Patentklassificeringen anger vilket teknikområde uppfinningen tillhör. De två system för klassificering av patent som för närvarande används mest är den internationella patentklassifikationen (IPC) och Cooperative Patent Classification (CPC).

⁵Heikkilä, Jussi (2018); Empirical Analyses of European Intellectual Property Rights Institutions.

ogiltigförklara nyttighetsmodellen var dåliga eller mycket dåliga. I enkäten kartlades inte respondenternas erfarenheter av ogiltigförklaring av andra företags nyttighetsmodeller eller av att försvara sig mot sådana yrkanden.

Kostnader för systemet med nyttighetsmodell

Enligt lagen om avgifter för Patent- och registerstyrelsens prestationer (1032/1992) utgör nyttighetsmodeller en egen prestationsgrupp, vars kostnader ska täckas med intäkter från nyttighetsmodeller. År 2025 uppgick PRS:s intäkter från nyttighetsmodellärenden till 169 395 euro, de totala kostnaderna till 379 171 euro och kostnadsmotsvarigheten var 44,7 procent. För närvarande realiserar inte kostnadsmotsvarigheten, vilket tillsammans med minskande antal ansökningar orsakar ett tryck att höja ansökningsavgifterna. Kostnaderna för handläggningen av nyttighetsmodellansökningar och för upprätthållandet av registret täcks genom handläggningsavgifter.

Ur synvinkeln för de som ansöker om nyttighetsmodell består kostnaderna för registreringen av nyttighetsmodellen av myndighetsavgifter och eventuella ombudskostnader. Patent- och registerstyrelsens avgift 2026 är 250 euro för elektronisk ansökan och 310 euro för pappersansökan. Registreringsavgiften täcker skyddstiden för åren 1–4. Ombudskostnaderna för upprättande av ansökan varierar mellan 3000 och 5000 euro. De flesta ombudsbyråer tar ut samma pris för upprättande av en ansökan om nyttighetsmodell som för upprättande av en patentansökan. Handläggningen av en ansökan om nyttighetsmodell vid PRS är emellertid snabb (i genomsnitt 21 dagar) och medför inga ombudskostnader för sökanden, till skillnad från en patentansökan vars handläggningstid vid PRS är cirka 1–5 år. Under åren 2021–2025 anlätade 60 procent av dem som ansökte om nyttighetsmodell ett professionellt patentombud (ombudsbyrå eller auktoriserat ombud).

Ogiltigförklaring av nyttighetsmodell ansöks vid PRS och handläggningsavgiften för en ansökan om ogiltigförklaring är för närvarande 100 euro. Handläggningsavgiften har på rättsvårdande grunder prissatts mycket lågt i förhållande till kostnaderna, eftersom nyttighetsmodellernas nyhet eller uppfinningshöjd inte granskas före nyttighetsmodellen registreras. Att de materiella förutsättningarna för nyttighetsmodellen inte granskas inverkar i praktiken också på de totala kostnaderna för den som yrkar på ogiltigförklaring, eftersom denne själv ska skaffa och lämna in dokumentation till PRS till stöd för yrkandet på ogiltigförklaring. Åren 2021–2025 framställdes sammanlagt 20 yrkanden på ogiltigförklaring. Ändring i PRS:s beslut i ett ärende som gäller ogiltigförklaring av nyttighetsmodell får sökas genom besvär hos marknadsdomstolen. Marknadsdomstolen tog 2021–2025 emot sammanlagt 10 besvärärenden som gällde nyttighetsmodeller. Besvären gällde i regel yrkande på ogiltigförklaring.

Kravet på uppfinningshöjd

Ett centralt syfte med lagen om nyttighetsmodellrätt har ursprungligen varit att ge skydd åt sådana uppfinningar som enligt gällande patentlagstiftning inte uppfyller den uppfinningshöjd som krävs av uppfinningen.⁶ Enligt 2 § i lagen om nyttighetsmodellrätt ska en uppfinning som skyddas med en nyttighetsmodell *tydligt* skilja sig från den kända tekniken, medan en uppfinning som skyddas med patent *väsentligen* ska skilja sig från den kända tekniken. Enligt motiveringen till regeringens proposition (RP 232/1990) skiljer sig uppfinningen tydligt från

⁶ RP 232/1990, s. 1.

det kända, när den inte är självklar för en genomsnittsfackman. En uppfinning som skyddas med patent får däremot inte vara uppenbar för en genomsnittsfackman.

Enligt Högsta förvaltningsdomstolens prejudikat HFD 2017:26 kan en uppfinning, även om en yrkesperson inom branschen skulle komma fram till en lösning som nyttighetsmodellen avser genom att utgå från den kända tekniken utan den uppfinningshöjd som krävs enligt patentlagen, ändå skilja sig från den kända tekniken på det sätt som avses i 2 § 1 mom. i lagen om nyttighetsmodellrätt. Så är fallet om den till exempel genom sådana element som inte i sig är triviala skiljer sig från en lösning som beskrivs i en publikation som utgör den närmaste kända tekniken. Å andra sidan kan tillämpningen av allmän kunskap inom branschen på den kända tekniken som framgår i form av sedvanlig produktutveckling inte anses vara tillräcklig för att uppnå den uppfinningshöjd som krävs enligt lagen om nyttighetsmodellrätt.

Yrkesverksamma inom IPR-branschen anser att lagen lämnar det alltför öppet hur den uppfinningshöjd som krävs av en uppfinning som skyddas genom nyttighetsmodell skiljer sig från den uppfinningshöjd som krävs av en patenterbar uppfinning. Detta leder till mycket varierande slutresultat när nyttighetsmodellernas uppfinningshöjd granskas.⁷ I rättslitteraturen har det däremot ansetts att det överhuvudtaget inte är möjligt att gradvis dela in uppfinningshöjden i olika nivåer med stöd av det så kallade fackmannakriteriet, eftersom kriteriet är kvalitativt. En genomsnittsfackman inom branschen antingen löser problemet på basis av den tekniska nivån eller inte.⁸

Kravet på uppfinningshöjd enligt 2 § 1 mom. i lagen om nyttighetsmodellrätt har i praktiken visat sig vara problematiskt särskilt i kombination med att skyddskraven i ansökan om nyttighetsmodell bestämmer skyddets omfattning (24 § i lagen om nyttighetsmodellrätt) på samma sätt som i patenträtten (39 § i patentlagen)⁹. Den registrerade nyttighetsmodellen ger med andra ord innehavaren en lika stark ensamrätt som patentet, även om uppfinningen inte uppfyller den uppfinningshöjd som krävs av patentet. I Finland granskas nyttighetsmodeller inte materiellt, och därför är det betydligt svårare att få en nyttighetsmodell ogiltigförklarad på den grunden att kravet på uppfinningshöjd inte uppfylls, än att få ett patent ogiltigförklarat på samma grund. Eftersom den uppfinningshöjd som krävs för en nyttighetsmodell är lägre än den som krävs för ett patent, innebär detta att en nyttighetsmodell på kort sikt till och med kan utgöra ett starkare immaterialrättsligt skydd än ett patent.¹⁰

Enligt förarbetena till delreformen av lagen om nyttighetsmodellrätt 2008 bör skyddets omfattning i fråga om nyttighetsmodellen vara relativt snävt eftersom det är fråga om produkter som är relativt enkla och som befinner sig i ett relativt lågt utvecklingsstadium. Den noggrannare definieringen av skyddets omfattning har dock lämnats åt rättspraxisen.¹¹ Enligt en enkätundersökning som genomfördes 2020 för ¹²bakgrundsutredningen av IPR-strategin ansågs

⁷ IPR-strategian taustaselvitys, s. 163.

⁸ Björkwall, Pia: Hyödyllisyysmallisuojaan keksinnöllisyysvaatimus ja siihen liittyvät ongelmat, Defensor legis 1/2011, s. 68.

⁹ Björkwall (2011), s. 70. Hovinen, Jari – Konkonen, Tomi: Suomalaisella ja saksalaisella hyödyllisyysmallilla on selvä ero, Defensor legis 1/2010, s. 66–72.

¹⁰ Study on the economic impact of the utility model legislation in selected Member States, Final Report, Radauer et al. (2015).

¹¹ RP 56/2008, s. 5.

¹² Aineettomien oikeuksien tilanne Suomessa 2020: IPR-strategian taustoitus, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2021:13 ("IPR-strategian taustaselvitys").

det dock finnas en klar konflikt mellan marknadsdomstolens avgöranden och förarbetena till lagen om nyttighetsmodellrätt i fråga om skyddets omfång och på motsvarande sätt i fråga om förutsättningarna för beviljande av nyttighetsmodeller.¹³

Anmälningsförfarande

En nyttighetsmodell registreras om ansökan uppfyller alla formella krav (17 § i lagen om nyttighetsmodellrätt), det vill säga PRS granskar inte uppfinningens nyhetsvärde eller uppfinningshöjd innan nyttighetsmodellen registreras. Som det konstateras ovan skapar nyttighetsmodellernas registreringsförfarande osäkerhet både för innehavaren av nyttighetsmodellen och för tredje parter i fråga om huruvida de registrerade nyttighetsmodellerna är innehållsmässigt giltiga. Tills vidare har registreringsförfarandet inte lett till att systemet i strid med dess mål systematiskt används mot konkurrenterna till exempel så att skyddskraven för ansökningar om nyttighetsmodell skraddarsys så att de så exakt som möjligt täcker konkurrentens produkt, men situationen kan förändras snabbt i och med utvecklingen av (generativ) artificiell intelligens. Artificiell intelligens gör det i fortsättningen möjligt att utarbeta ansökningar om nyttighetsmodeller med betydligt lägre kostnader än för närvarande, vilket ökar risken för missbruk av systemet.

3 Målsättningar

Syftet med propositionen är att minska tolkningssvårigheterna i samband med tillämpning av lagen om nyttighetsmodellrätt, vilka för sin del har lett till att flera intressentgrupper anser att systemet med nyttighetsmodellrätt bör upphävas. Målet är att ytterligare förenhetliga regleringen med patentlagen och att förbättra lagstiftningens förutsägbarhet.

Propositionen bidrar till att målen i den nationella strategin för immateriella rättigheter uppnås. Ett av målen med strategin är att Finland 2030 ska ha ett fungerande och konkurrenskraftigt IPR-system som beaktar behoven hos aktörerna i den privata och den offentliga sektorn, individerna och dataekonomin. IPR-systemet är användarorienterat och tydligt och dessutom gör systemet det möjligt även för små företag att göra sina rättigheter gällande. Den finländska IPR-lagstiftningen är flexibel, den stöder nya verksamhetsmodeller och föråldrad lagstiftning har reviderats. Ett fungerande och konkurrenskraftigt IPR-system sporrar till innovationer och investeringar i forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet samt begränsar utnyttjandet av innovationerna i samhället så lite som möjligt.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Enligt förslaget krävs samma uppfinningshöjd av en uppfinning som skyddas genom nyttighetsmodell som av en uppfinning som skyddas genom patent. Med andra ord är skydd i form av en nyttighetsmodell framöver avsett endast för sådana uppfinningar som i sig kan uppfylla förutsättningarna för patent, men för vilka ett patent är en alltför långsam eller dyr skyddsform med hänsyn till uppfinningens art eller den korta tid under vilken föremålet kan utnyttjas ekonomiskt. I fortsättningen ska det inte vara möjligt att få industriellt rättsskydd för

¹³ IPR-strategian taustaselvitys, s. 163.

så kallade små uppfinningar, det vill säga tekniska idéer och lösningar som inte når upp till patenterbarhetsnivån men som ändå uppvisar en viss uppfinningshöjd.

I lagen görs också huvudsakligen författningstekniska ändringar som föranleds av totalreformen av patentlagen.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Inledning

Liksom andra immateriella rättigheter har nyttighetsmodellerna många olika indirekta och direkta konsekvenser för företagen och samhället. En nyttighetsmodell ger på samma sätt som patent uppfinnaren en möjlighet att få intäkter från sin uppfinning och sporrar på så sätt till innovationsverksamhet och offentliggörande av uppfinningar. Liksom patentsystemet kan också nyttighetsmodellsystemet försvaga utnyttjandet av innovationer i samhället, eftersom rättighetshavaren kan begränsa användningen av den teknik som skyddas genom nyttighetsmodellen.

Nyttighetsmodellsystemets och patentsystemets konsekvenser för företagens innovationsverksamhet har ett nära samband med varandra. Nyttighetsmodellrätt ses ofta som ett immaterialrättsligt verktyg som kompletterar patentskyddet och som också kan användas som en del av den internationella patentstrategin. Ekonomen Jussi Heikkilä har i sin forskningspublikation¹⁴ presenterat en ram för utvärdering av nyttighetsmodellsystemets funktion i Finland. Utifrån statistiska observationer kan man säga att de finländska patenten och nyttighetsmodellerna till sina egenskaper systematiskt skiljer sig från varandra bland annat så att nyttighetsmodellerna i genomsnitt tillhör mindre patentfamiljer och att det bakom dem i genomsnitt finns mindre uppfinnarteam. Det har konstaterats att det finländska nyttighetsmodellsystemet har en effekt som ökar patentsystemets inklusivitet och flexibilitet.¹⁵

Nyttighetsmodellen är dock en sällan använd form av industriellt rättsskydd och antalet ansökningar har minskat sedan systemet infördes i Finland i början av 1990-talet. Således bedöms det att det nuvarande nyttighetsmodellsystemets konsekvenser som helhet är rätt små.

4.2.2 Konsekvenser för företagen

Bedömningen av konsekvenserna för företagen bygger på den beskrivning av användningen av nyttighetsmodellsystemet i Finland som finns i avsnitt 2.4 om bedömning av nuläget. Förutom företag ansöker också andra aktörer om nyttighetsmodeller, särskilt privata uppfinnare. Konsekvenserna för dessa aktörer, i egenskap av användare av nyttighetsmodellsystemet, kan dock jämföras med de konsekvenser för företagen som redogörs för nedan.

De ändringar som föreslås i lagen om nyttighetsmodellrätt bedöms göra det finländska systemet för immateriella rättigheter tydligare och mer förutsägbart, vilket i sin tur förbättrar företagens verksamhetsförutsättningar. Enligt förslaget ska det i fråga om en nyttighetsmodell i

¹⁴ Heikkilä, Jussi (2023), Key Performance Indicators for Utility Model Systems, World Patent Information 74, 102222. <https://doi.org/10.1016/j.wpi.2023.102222>

¹⁵ Heikkilä, Jussi (2024), Key performance indicators for utility model systems: An application to Finland. Publicerad i Contreras JL, ed. Sub-Patent innovation Rights: Utility Models, Petty Patents and Innovation Patents Around the World. Cambridge University Press; 2025.

fortsättningen krävas samma uppfinningshöjd som för ett patent, vilket undanröjer utmaningarna med att gradera uppfinningshöjden samt motstridigheterna som följer av att nyttighetsmodellen i vissa fall kan ge en starkare ensamrätt än ett patent, trots att nyttighetsmodellen är avsedd för uppfinningar som innebär ett mindre utvecklingssteg. Uppfinningar som inte uppfyller förutsättningarna för patent behöver inte heller i egentlig mening något immaterialrättsligt skydd. Den trendmässiga minskningen av antalet ansökningar om nyttighetsmodeller inte bara i Finland utan också i Danmark och i Tyskland tyder på att systemet inte har någon särskilt stor betydelse som incitament för företagens innovationsverksamhet.

De ändringar som föreslås i lagen om nyttighetsmodellrätt bedöms ha endast ringa konsekvenser för antalet ansökningar om nyttighetsmodellrätt. Skydd som nyttighetsmodell är i fortsättningen avsett endast för sådana uppfinningar som uppfyller förutsättningarna för patent. Den föreslagna ändringen påverkar emellertid inte för vilka slags uppfinningar det i fortsättningen är möjligt att få en nyttighetsmodell registrerad, eftersom registreringen grundar sig på ett anmälningsförfarande där myndigheten inte granskar uppfinningens nyhet och uppfinningshöjd. Därför finns det ingen information om hur stor andel av de gällande nyttighetsmodellerna som ens uppfyller de materiella krav som följer av den gällande lagen. I Tyskland, där den uppfinningshöjd som krävs för en nyttighetsmodell har varit densamma som för ett patent sedan 2006, tyder statistiken på att en höjning av kravet på uppfinningshöjd inte har haft någon betydande inverkan på antalet ansökningar om nyttighetsmodeller.¹⁶ Det kan antas att en höjning av kravet på uppfinningshöjd inte heller i Finland kommer att ha någon betydande inverkan på antalet ansökningar.

Den främsta fördelen med en nyttighetsmodell jämfört med ett patent är i fortsättningen att en nyttighetsmodell kan fås snabbt och relativt förmånligt. Medan handläggningsskedet för patentansökan vid PRS är cirka 1–5 år, tar handläggningen av ansökan om nyttighetsmodell i genomsnitt 21 dagar och handläggningsskedet medför inga ombudskostnader för sökanden, till skillnad från patentansökan. Nyttighetsmodellen lämpar sig således särskilt för skydd av sådana uppfinningar som uppfyller förutsättningarna för patent, men för vilka patentskydd är en för långsam skyddsform med tanke på uppfinningens art eller den korta tid under vilken föremålet kan utnyttjas ekonomiskt. Registrering av en nyttighetsmodell ska dock även i fortsättningen vara möjlig också för sådana uppfinningar som inte uppfyller materiella förutsättningarna för skydd. Nyttighetsmodellens materiella giltighet klarnar i praktiken i det skede då någon ansöker om ogiltigförklaring av nyttighetsmodellen hos PRS. Det är därför sannolikt att de föreslagna ändringarna under en viss tidsperiod ökar antalet ogiltighetskrav som gäller nyttighetsmodeller och oftare än för närvarande leder till att en registrerad nyttighetsmodell förklaras ogiltig.

Små företag och enskilda uppfinnare utnyttjar i första hand sina nyttighetsmodeller för marknadsföringsändamål, och dessa aktörers nyttighetsmodeller blir sällan föremål för ogiltighetskrav. Även för närvarande är merparten av de registrerade nyttighetsmodellerna sådana att deras materiella giltighet inte alls granskas under den tid registreringen gäller. De föreslagna ändringarna bedöms således ha endast ringa konsekvenser för små aktörers möjligheter att utnyttja nyttighetsmodellerna i sin affärsverksamhet.

¹⁶WIPO:s statistik: [WPO IP Statistics Data Center](http://www.wipo.int/ipstats/)

4.2.3 Konsekvenser för myndigheterna

Patent- och registerstyrelsen beviljar skydd som nyttighetsmodell för uppfinningar och är nationell patentmyndighet i Finland. Reformen av lagen om nyttighetsmodellrätt bedöms allmänt taget ha positiva konsekvenser för Patent- och registerstyrelsens verksamhet. En minskning av osäkerheten kring tolkningen av lagen om nyttighetsmodellrätt och ett förtydligande av regleringen förbättrar rättssäkerheten även ur Patent- och registerstyrelsens perspektiv.

Funktionellt påverkar reformen av lagen om nyttighetsmodellrätt inte Patent- och registerstyrelsens uppgifter eller de tjänster som myndigheten producerar. Avsikten är att de ändringar i Patent- och registerstyrelsens blanketter, anvisningar, webbplats och elektroniska system som reformen av lagen om nyttighetsmodellrätt förutsätter ska genomföras samtidigt som de ändringar som följer av totalreformen av patentlagen. De ovannämnda ändringarna beräknas medföra kostnader på cirka 100 000 euro för Patent- och registerstyrelsen, och för genomförandet av ändringarna bör minst 6 månader avsättas före patentlagens ikraftträdande (se RP 204/2025).

Det finns ett betydande behov av att höja nyttighetsmodellavgifterna oberoende av de ändringar som föreslås i lagen. Så som konstateras i avsnitt 2.4 ska de kostnader som nyttighetsmodeller medför för PRS täckas med de intäkter som erhålls från nyttighetsmodeller. Detta har dock inte förverkligats under de senaste åren och 2025 var kostnadsmotsvarigheten endast 44,7 procent. De ändringar som föreslås i propositionen bedöms inte ha några konsekvenser för kostnadsmotsvarigheten för avgifterna för nyttighetsmodeller.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

5.1.1 Avstående från systemet med nyttighetsmodell

Vid beredningen av totalreformen av patentlagstiftningen har man bedömt möjligheten att helt slopa nyttighetsmodellsystemet. Detta alternativ är motiverat i synnerhet av den anledningen att det nuvarande nyttighetsmodellsystemet, i ljuset av de undersökningar och utredningar som gäller systemet, inte uppfyller de centrala mål som lagstiftaren har ställt upp för systemet. Dessutom har antalet ansökningar om nyttighetsmodellrätt stadigt minskat både i Finland och i andra länder där ett nyttighetsmodellsystem har införts, även om de system som införts i olika länder kan skilja sig avsevärt från varandra.

I en utredning¹⁷ som Europeiska kommissionen publicerade 2015 analyseras de ekonomiska konsekvenserna av systemen med nyttighetsmodeller i EU:s medlemsstater. Utredningen gällde nio EU-länder som har ett nyttighetsmodellsystem (inklusive Finland), fyra EU-länder som inte har ett nyttighetsmodellsystem och fem länder utanför EU som har ett nyttighetsmodellsystem. En av utredningens viktigaste slutsatser är att de europeiska nyttighetsmodellsystemen i stor utsträckning har förlorat sin förmåga att skydda små uppfinnarens små uppfinningar. Nyttighetsmodellen har däremot blivit ett slags extra verktyg för IPR-experterna för att avhjälpa

¹⁷ Study on the economic impact of the utility model legislation in selected Member States, Final Report, Radauer et al. (2015).

brister i patentsystemet, och kunskapen om nyttighetsmodellskyddets innehåll och fördelar har koncentrerats till IPR-experterna.

I ekonomivetenskapliga forskningar har man tills vidare inte kunnat påvisa några obestridliga fördelar med nyttighetsmodellsystemet som ett incitament för innovationsverksamhet i utvecklade länder såsom Finland.¹⁸ Antalet ansökningar om nyttighetsmodeller har dessutom minskat trendmässigt, vilket har väckt frågan om huruvida det i Finland överhuvudtaget behövs ett nyttighetsmodellsystem och om bevarandet av systemet är till direkt skada för finländska företag. Vid de diskussionsmöten och remissbehandlings- och näringsministeriet ordnat har responsen från intressentgrupperna varit starkt delad i fråga om huruvida nyttighetsmodellsystemet bör bevaras som en del av det finländska IPR-systemet eller avskaffas med en tillräckligt lång övergångsperiod.

Trots de svagheter som är förknippade med nyttighetsmodellsystemet har det också konstaterats att systemet har fördelar särskilt ur användarnas perspektiv. Det viktigaste av dessa har ansetts vara att nyttighetsmodellskyddet träder i kraft snabbt jämfört med ett patent, vilket möjliggör en viss nationell flexibilitet i det internationellt sett mycket harmoniserade patentsystemet. I regeringspropositionen har man mot denna bakgrund stannat för att föreslå att systemet ska bevaras med de ändringar som beskrivs i avsnitt 4.1.

5.1.2 Kravet på uppfinningshöjd

För att minska oklarheterna kring definieringen av uppfinningshöjden för nyttighetsmodeller har man övervägt att införa objektiva kriterier för hur den uppfinningshöjd som krävs för en nyttighetsmodell ("tydlig skillnad" jämfört med det tidigare kända) skiljer sig från den uppfinningshöjd som krävs för ett patent ("väsentlig skillnad" jämfört med det tidigare kända). Enligt motiveringen till regeringens proposition avses med en tydlig skillnad att uppfinningen inte *alldeles uppenbart* kan härledas från vad som är känt sedan tidigare. Medan en uppfinning som ska patenteras inte får vara uppenbar för en genomsnittsfackman, får en uppfinning som skyddas genom en nyttighetsmodell inte vara *självlklar* för en genomsnittsfackman (det så kallade fackmannakriteriet). Som beskrivs i avsnitt 2.4 är det emellertid inte möjligt att gradvis dela in uppfinningshöjden i olika nivåer med stöd av det så kallade fackmannakriteriet, eftersom kriteriet är kvalitativt. Det behöver därför övervägas om det finns bättre (objektiva) kriterier för att fastställa den lägre uppfinningshöjd som krävs för nyttighetsmodell jämfört med patent.

Olika alternativ för att fastställa en lägre uppfinningshöjd än den som krävs för patent har övervägts till exempel i samband med beredningen av EG:s direktiv om nyttighetsmodellskydd på 1990-talet.¹⁹ Ingen av dem var dock godtagbar för samtliga parter. I den sista versionen av direktivtexten valde man slutligen att definiera uppfinningshöjden utifrån fackmannakriteriet, vilket innebär att en uppfinning ansågs ha uppfinningshöjd om den inte var *synnerligen uppenbar* för en genomsnittsfackman. Direktivet om nyttighetsmodellskydd antogs dock aldrig, eftersom medlemsstaterna inte kunde enas i frågan. Vid beredningen av propositionen har man således kommit fram till att det enda alternativet för att minska de utmaningar och osäkerhetsfaktorer som hänför sig till tolkningen av kravet på uppfinningshöjd enligt lagen om nyttighetsmodellrätt är att definiera uppfinningshöjd på samma sätt som för patenterbara uppfinningar.

¹⁸ Heikkilä (2023).

¹⁹ Björkwall (2011), s. 68.

5.1.3 Nyhetsgranskning som förutsättning för verkställande av ensamrätt

Vid beredningen har man bedömt ett alternativ där Patent- och registerstyrelsens nyhetsgranskning av den uppfinning som är föremål för nyttighetsmodellen ska vara en förutsättning för att nyttighetsmodellrätten ska kunna verkställas. Detta innebär i praktiken att innehavaren av en nyttighetsmodellrätt inte kan göra en registrerad nyttighetsmodell gällande mot en annan aktör utan en myndighets bedömning av uppfinningens nyhet och uppfinningshöjd. Nyhetsgranskningen avgör inte rättighetens materiella giltighet på ett bindande sätt, men den ger rättsinnehavaren och den som påstås göra intrång en grund för att bedöma skyddets hållbarhet.

Regleringen kan genomföras på olika sätt. Nyhetsgranskningsrapporten kan vara en förutsättning för att en talan om intrång som grundar sig på nyttighetsmodellrätt ska kunna väckas i marknadsdomstolen. Alternativt kan det föreskrivas att innehavaren av en nyttighetsmodellrätt inte får åberopa sin ensamrätt mot en påstådd intrångsgörare till exempel genom ett varningsbrev innan rapporten har lagts fram. Det kan också föreskrivas att ersättning eller någon annan påföljd inte får åläggas för tiden innan nyhetsgranskningsrapporten har offentliggjorts eller lämnats till den som påstås ha gjort intrång.

Syftet med förfarandet är att i synnerhet förbättra den påstådda intrångsgörarens ställning. Eftersom registreringen av en nyttighetsmodell inte grundar sig på någon föregående materiell prövning, kan det vara svårt för den som påstås ha gjort intrång att bedöma huruvida den registrerade nyttighetsmodellen faktiskt är giltig och huruvida den åberopade invändningen om intrång är välgrundad. På basis av nyhetsgranskningsrapporten kan den som påstås ha gjort intrång bedöma skyddets varaktighet samt möjligheterna att bifalla ett eventuellt yrkande på ogiltigförklaring.

Motsvarande reglering tillämpas till exempel i Frankrike och Japan.²⁰ Förfarandet tjänar emellertid i viss mån samma syfte som det förslag i propositionen enligt vilket kravet på uppfinningshöjd för nyttighetsmodeller höjs till samma nivå som för patent, varför det tills vidare inte har ansetts nödvändigt att ta in en sådan reglering i lagen.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

5.2.1 Tyskland

Tyskland var det första land där skydd i form av en nyttighetsmodell infördes. Den tyska lagen Gebrauchsmuster stiftades 1891. Kravet på uppfinningshöjd i den tyska patentlagen var vid den tidpunkten mycket strängt, och kostnaderna för patentskydd var höga jämfört med andra länder. Under årens lopp har den tyska lagen Gebrauchsmuster reviderats flera gånger, och det nuvarande skyddet påminner mer om patentskydd än nyttighetsmodellskydd. I den ursprungliga tyska lagen om nyttighetsmodellrätt nämndes inte kravet på uppfinningshöjd, utan det fogades

²⁰I Frankrike ska innehavaren i ett intrångsförfarande som grundar sig på en nyttighetsmodellrätt lägga fram en granskningsrapport som har utarbetats av patentmyndigheten. I Japan får innehavaren av en nyttighetsmodellrätt inte göra sina rättigheter gällande mot intrångsgöraren, om innehavaren inte dessförinnan har varnat intrångsgöraren genom att lägga fram en teknisk utvärderingsrapport för nyttighetsmodellen.

till lagen först 1986. År 2006 beslutade en tysk domstol att kravet på uppfinningshöjd för en ansökan om nyttighetsmodell i praktiken är detsamma som för ett motsvarande patent (X ZB 27/05).

Tysklands högsta domstol beslutade 2006 att kravet på uppfinningshöjd för en ansökan om nyttighetsmodell i praktiken är detsamma som för ett motsvarande patent.

5.2.2 Danmark

Av de nordiska länderna har endast Finland och Danmark haft ett nyttighetsmodellsystem sedan 1992. Sverige, Norge och Island har aldrig infört ett motsvarande system. Det danska nyttighetsmodellsystemet motsvarar i huvudsak Finlands system. Antalet ansökningar om nyttighetsmodellrätt har minskat stadigt i Danmark under de senaste 10 åren. År 2010 var antalet ansökningar 236, medan antalet ansökningar 2024 hade sjunkit till 85.

5.2.3 Australien

Australiens nationella nyttighetsmodellsystem ("Innovation Patent System") är sannolikt det mest undersökta nyttighetsmodellsystemet i världen. "Innovationspatentsystemet", som infördes 2001, ersatte det nyttighetsmodellsystem ("Petty Patent System") som tidigare användes i Australien och som var avsett att skydda uppfinningar med en kort tid för kommersiellt utnyttjande, men där kravet på uppfinningshöjd är detsamma som för patenterbara uppfinningar. Däremot var den uppfinningshöjd för innovationspatent lägre än för traditionella patent, och i det avseendet motsvarade systemet den finländska nyttighetsmodellen. Det fattades slutligen beslut om att gradvis upphäva det australiska nyttighetsmodellsystemet genom en lag som antogs 2020. Beslutet om upphävandet föregicks av en omfattande konsekvensbedömning, på grundval av vilken det konstaterades att innovationspatentet inte uppfyllde det politiska målet att stödja små och medelstora företag. Det fanns inga empiriska belägg för systemets fördelar eller dess stimulerande effekter på små och medelstora företags innovationsverksamhet.²¹

6 Remissvar

Arbets- och näringsministeriet sände utkastet till regeringens proposition med förslag till ändring av lagen om nyttighetsmodellrätt på remiss 21 februari–19 mars 2026. På det sätt som beskrivs i avsnitt 1.2 hade intressentgrupperna redan flera gånger före remissbehandlingen hörts i fråga om behoven att ändra lagen om nyttighetsmodellrätt, och därför bedömdes utkastet till propositionen vara lätt för remissinstanserna att tillägna sig. Därför var remisstiden endast fyra veckor.

Utlåtande begärdes av följande instanser: justitieministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, försvarsministeriet, Patent- och registerstyrelsen, Helsingfors tingsrätt, marknadsdomstolen, Business Finland, Konkurrens- och konsumentverket, Finlands näringsliv EK, Uppfinningsstiftelsen, Centralhandelskammaren, Ornamo ry, Patentingenjörerna rf, Puolustus- ja Ilmailuteollisuus PIA ry, Företagarna i Finland rf, Finska Patentombudsforeningen rf (SPAY), Finska Föreningen för industriellt rättsskydd rf (STY), Finlands Advokater, IPR University Center och Teknologiska forskningscentralen VTT Ab. Begäran om utlåtande publicerades även i tjänsten Utlåtande.fi, där alla intresserade kan lämna ett utlåtande.

²¹ Commission's Study (Radauer et al. (2015)).

Yttranden lämnades av undervisnings- och kulturministeriet, Patent- och registerstyrelsen, Business Finland, marknadsdomstolen, Finlands näringsliv, IPR University Center, Uppfinningsstiftelsen, Centralhandelskammaren, PIA rf, Finlands AIPPI rf, Finlands Advokater, SPAY, STY, Företagarna i Finland rf, Väisänen IP Ab och en privatperson.

Försvarsministeriet och Konkurrens- och konsumentverket uppgav att de inte har något att yttra sig.

Finlands AIPPI, Företagarna i Finland, Centralhandelskammaren, STY, Uppfinningsstiftelsen och PIA rf förhåller sig positiva till att man strävar efter att utveckla nyttighetsmodellssystemet i Finland i stället för att slopa hela systemet. I synnerhet Företagarna i Finland och Centralhandelskammaren anser det vara viktigt att företagen har tillgång till ett mångsidigt utbud av olika sätt att skydda immateriell egendom för olika företags olika behov. Marknadsdomstolen och Business Finland uppmanar för sin del ännu att överväga att slopa nyttighetsmodellskyddet med en övergångsperiod på 10 år i enlighet med avsnitt 5 i utkastet till RP.

Kravet på uppfinningshöjd

Största delen av remissinstanserna understöder den föreslagna ändringen, enligt vilken det av en uppfinning som skyddas genom nyttighetsmodell i fortsättningen ska krävas samma uppfinningshöjd som av en uppfinning som skyddas genom patent. Flera remissinstanser anser att förslaget är motiverat, eftersom det förtydligar rättsläget och förbättrar rättssäkerheten. Däremot motsätter sig Uppfinningsstiftelsen förslaget och anser bland annat att oklarheter i tolkningen av den gällande lagen inte beror på själva lagen, utan att lagen också kan tolkas så att kriterier fastställs för vad som utgör en tydlig skillnad mellan den kända tekniken och den uppfinning som skyddas genom en nyttighetsmodell. Marknadsdomstolen och Finlands Advokater fäster i sina utlåtanden uppmärksamhet vid att den viktigaste skillnaden mellan en nyttighetsmodell och ett patent, efter höjningen av kravet på uppfinningshöjd, är att en nyttighetsmodell kan erhållas snabbt och till relativt låg kostnad. En höjning av kravet på uppfinningshöjd till samma nivå som för patent kan ytterligare öka osäkerheten i fråga om giltigheten hos registrerade nyttighetsmodeller. Å andra sidan svarar den föreslagna ändringen i praktiken mot det identifierade missförhållandet att en nyttighetsmodell är svårare att ogiltigförklara än ett patent.

Ensamrättens innebörd

Finlands näringsliv och Företagarna i Finland understöder förslaget om att den ensamrätt som nyttighetsmodellrätten medför i fortsättningen inte längre ska omfatta yrkesmässig tillverkning av en produkt i Finland, om produkten släpps ut på marknaden endast på marknader utanför Finland (det så kallade exporttillverkningsundantaget). Företagarna i Finland fäster dock uppmärksamhet vid att begreppet ”tillverkning av en produkt” är mångtydigt, och vid tillämpningen av bestämmelsen kan det dessutom uppstå bevisproblem i fråga om när en produkt kan anses vara avsedd att uteslutande exporteras utanför Finland.

I de flesta utlåtanden förhöll man sig dock kritiskt till det föreslagna undantaget för tillverkning för export. Enligt remissinstanserna skulle tillämpningen av bestämmelsen i praktiken vara mycket utmanande och förenad med många tolkningssvårigheter. Marknadsdomstolen fäster i detta sammanhang uppmärksamhet vid sin dom från 2025, där den anser att när ett finländskt bolag släpper ut produkter på marknaden utomlands innebär det också att produkten släpps ut på marknaden i Finland (MAO:s dom nr 698/2025). Flera remissinstanser anser att den risk för

missbruk som nämns i utkastet till regeringens proposition, i stället för genom ett undantag för tillverkning för export, bör bemötas med förfarandemässiga åtgärder, såsom en reform av ogiltighetsförfarandet, eller genom att ingripa i missbruk av rättigheter med metoder som inte omfattas av lagstiftningen om nyttighetsmodellrätt.

Vid den fortsatta beredningen av propositionen har det omprövats om undantaget för tillverkning för export ska tas in i lagen. Med beaktande av remissvaren har man i det slutliga lagförslaget beslutat att stryka det förslag till bestämmelse enligt vilket den ensamrätt som nyttighetsmodellrätten medför inte omfattar tillverkning i Finland av en sådan produkt som skyddas genom nyttighetsmodellrätt, som släpps ut på marknaden utanför Finland.

Övriga kommentarer

Flera remissinstanser fäster uppmärksamhet vid behoven att reformera förfarandet för ogiltigförklaring av nyttighetsmodellen. Till exempel marknadsdomstolen konstaterar i sitt utlåtande att det är ändamålsenligt att föreskriva om att åtminstone de invändningar om ogiltigförklaring som hänför sig till tvister som gäller intrång i nyttighetsmodellen ska behandlas genom genkärromål på det sätt som föreskrivs i fråga om patent, och inte genom PRS förvaltningsförfarande och sökande av ändring i det. Detta förutsätter ändringar inte bara i lagen om nyttighetsmodellrätt utan också i lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013). Om en sådan ändring inte görs, kan det åtminstone vara motiverat att uttryckligen föreskriva att en enskild aktör i princip inte längre efter det att ogiltighetsyrkandet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet avgörande kan yrka att samma nyttighetsmodell ska förklaras ogiltig med samma krav och på samma grunder. Finlands AIPPI föreslår också att man överväger att revidera ogiltighetsförfarandet så att ogiltigförklaring av nyttighetsmodellen kan yrkas som tvistemål i marknadsdomstolen medan talan om intrång är anhängig. Suomen AIPPI, STY och Väisänen IP Ab föreslår också andra ändringar i förfarandet för ogiltigförklaring i lagen om nyttighetsmodellrätt, såsom den förlorande partens skyldighet att ersätta motpartens rättegångskostnader i ett ogiltighetsärende och att lätta upp ogiltighetsförfarandet vid PRS.

Vid den fortsatta beredningen av propositionen har man bedömt möjligheten att förnya förfarandet för ogiltigförklaring av nyttighetsmodell i synnerhet så att ogiltigförklaring av registrering av nyttighetsmodell kan yrkas som tvistemål i marknadsdomstolen i samband med behandlingen av en talan om intrång. Ändringen är i sig motiverad, men en ändring av domstolsförfarandet till denna del är en mer omfattande fråga som också inverkar på överklagandet till de högsta domstolarna. Den föreslagna reformen kan därför inte genomföras i detta sammanhang. Utifrån remissvaren föreslås det dock i propositionen att det till 19 § fogas ett nytt 4 mom., enligt vilket en ny ansökan om ogiltigförklaring i regel inte tas upp till prövning, om ärendet gäller samma parter och samma nyttighetsmodell. Utifrån marknadsdomstolens utlåtande föreslås också att det till 23 § fogas ett nytt 3 mom., enligt vilket nya skyddskrav får läggas fram för domstolen i ett besvärärende endast av giltigt skäl. Förslaget motsvarar till sitt sakinhåll 121 § i den nya patentlagen (framläggande av nya patentkrav för domstolen i patentärenden).

Utlåtandet av rådet för bedömning av lagstiftningen

Rådet konstaterade i sitt utlåtande att utkastet till regeringsproposition väl uppfyller kraven i anvisningarna om konsekvensbedömning vid lagberedning. Rådet rekommenderade dock vissa kompletteringar till utkastet till regeringsproposition innan det överlämnas till riksdagen.

Enligt utlåtandet bör propositionens konsekvenser för företagen bedömas noggrannare med tanke på små och medelstora företag och enskilda uppfinnare, eftersom dessa är aktörer vars uppfinningar i fortsättningen inte nödvändigtvis uppfyller kravet på uppfinningshöjd. Vid den fortsatta beredningen har konsekvensbedömningen till denna del kompletterats. Till bedömningen av nuläget har också fogats konkreta exempel på nyttighetsmodeller som registrerats för privata uppfinnares uppfinningar och på de branscher där nyttighetsmodeller typiskt beviljas.

Konsekvenserna för myndigheternas verksamhet har också kompletterats utifrån utlåtandet av rådet för bedömning av lagstiftningen.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om nyttighetsmodellrätt

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § I paragrafen definieras begreppet nyttighetsmodellrätt och föremålet för nyttighetsmodellskyddet. I paragrafen föreslås vissa ändringar som förtydligar terminologin och som inte syftar till att ändra det rådande rättsläget.

I 1 mom. föreskrivs det att en fysisk person som har gjort en uppfinning (uppfinnaren) eller den till vilken uppfinnarens rätt har övergått kan erhålla nyttighetsmodellrätt till uppfinningen. Innehavaren av nyttighetsmodellrätten får ensamrätt att yrkesmässigt utnyttja uppfinningen. Det föreslås att uttrycket ”den som har gjort en uppfinning” i den gällande lagen ändras till ”en fysisk person som har gjort en uppfinning”. Genom den förtydligande ändringen betonas rådande rättspraxis enligt vilken uppfinnaren endast kan vara en fysisk person. Ändringen motsvarar i väsentlig grad ordalydelseerna i 1 § i den nya patentlagen.

I 3 mom. föreslås som en terminologisk ändring att uttrycket ”strida mot god sed eller allmän ordning” ändras till ”strida mot allmän ordning eller god sed”. Den nya formuleringen motsvarar bättre användningen av det nuvarande språket samt det uttryck som används i 9 § i den nya patentlagen och i den finskspråkiga översättningen av artikel 6.1 i bioteknikdirektivet (98/44/EG).

2 § Paragrafen innehåller bestämmelser om kravet på nyhet och uppfinningshöjd och om ansökans förhållande till äldre ansökningar.

Det föreslås att 1 mom. ändras så att det av en nyttighetsmodell krävs samma uppfinningshöjd som av ett patent. I stället för uttrycket i den gällande lagen, enligt vilket uppfinningen ”tydligt ska skilja sig från” vad som blivit känt före ansökan om nyttighetsmodell gjordes, föreslås uttrycket ”uppfinningen får inte ligga nära till hands för en yrkesperson inom branschen”. Den föreslagna formuleringen motsvarar 12 § i förslaget till patentlag (RP 204/2025 rd), enligt vilken en uppfinning har uppfinningshöjd, om den med beaktande av den kända tekniken inte är närliggande för en yrkesperson inom branschen i fråga. Avsikten är att kravet på uppfinningshöjd i lagen om nyttighetsmodellrätt i fortsättningen ska tolkas på samma sätt som 12 § i patentlagen. Syftet med förslaget är att minska oklarheterna och tolkningssvårigheterna i anslutning till kravet på uppfinningshöjd i skyddet som nyttighetsmodell, vilka beskrivs närmare i avsnitt 2.4.

I 2 mom. föreskrivs det om vad som anses som känt när uppfinningens nyhet och uppfinningshöjd granskas i enlighet med 1 mom. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att en tidigare icke-offentlig ansökan om mönsterrätt inte kan utgöra ett nyhetshinder.

I enlighet med 2 § 2 mom. i den gällande lagen anses innehållet i en mönsterrättsansökan som gjorts här i landet före ingivningsdagen för ansökan om nyttighetsmodellrätt som känt, om denna ansökan blir offentlig enligt 19 § i mönsterrättslagen. Bestämmelsen fanns redan i den ursprungliga lagen om nyttighetsmodellrätt (580/1992). I 2 § i mönsterrättslagen (802/1991) togs det in en motsvarande bestämmelse enligt vilken mönster som framgår av ansökan om nyttighetsmodellrätt och som inte har blivit allmänt tillgängliga före ansökan om registrering av mönstret, utgör ett hinder för registrering av mönstret. Bestämmelsen ströks ur mönsterrättslagen 2003 (596/2002). Patentlagen har aldrig innehållit någon motsvarande bestämmelse, det vill säga en icke-offentlig mönsterrättsansökan kan inte utgöra ett nyhetshinder för patentansökan.

Den gällande bestämmelsen kan orsaka problem för sökanden i en situation där man vill skydda produkten både genom nyttighetsmodellskydd och mönsterskydd. Framgår en uppfinning som skyddas som nyttighetsmodell av mönsterrättsansökan, ska nyttighetsmodellansökan göras senast samma dag som mönsterrättsansökan. I övrigt utgör mönsterrättsansökan ett nyhetshinder för nyttighetsmodellen. Ansökan om mönsterrätt kan göras enklare och snabbare än ansökan om nyttighetsmodellrätt, vilket innebär att sökanden kan lockas till att lämna in mönsterrättsansökan före nyttighetsmodellansökan. Sökanden kan begära sekretess för mönsterrättsansökan i högst sex månader, men för närvarande undanröjer detta inte inverkan som nyhetshinder för en nyttighetsmodellansökan. Motsvarande problem finns inte i fråga om patentansökan. Nyttighetsmodellen och patentet är liknande skyddsformer och det är motiverat att bestämmelserna som gäller nyhet och känd teknik är enhetliga.

Det föreslås att hänvisningen i 5 mom. till 22 § i patentlagen ändras så att den hänvisar till motsvarande 48 § i den nya patentlagen.

4 § Det föreslås att hänvisningarna till 4 och 5 § i patentlagen ändras så att de hänvisar till motsvarande bestämmelser i 21 § samt 18 § 7 och 8 punkten i den nya patentlagen.

2 kap. Ansökan om nyttighetsmodell och behandlingen av ansökan

6 § Paragrafens 2 mom. innehåller bestämmelser om innehållet i ansökan om nyttighetsmodell.

Det föreslås att 2 mom. ändras så att termen ”fackman” ersätts med den könsneutrala termen ”yrkesperson inom branschen”. Dessutom föreslås det att hänvisningarna till 8 a § och 22 § 6 och 8 mom. i patentlagen ändras så att de hänvisar till motsvarande 30 och 51 § i den nya patentlagen.

6 a § Det föreslås att hänvisningen i 1 mom. 10 punkten till 38 § i patentlagen ersätts med en hänvisning till motsvarande 81 § i den nya patentlagen.

7 b § I paragrafen föreskrivs det om PRS:s skyldighet att förelägga sökanden att ge in de delar som saknas av ansökan samt hur de ges in. I paragrafen föreslås förtydligande ändringar för att bestämmelserna i paragrafen närmare ska motsvara artikel 5 stycke 5 och 6 i Fördraget om patenträtt.

I 1 mom. föreskrivs det om PRS:s skyldighet att förelägga sökanden att komplettera sin ansökan. Om PRS upptäcker att det i ansökan som PRS fått på ingivningsdagen saknas en eller flera

sådana delar av beskrivningen eller bilderna till vilka det hänvisas i beskrivningen, ges sökanden en tidsfrist för att lämna in de delar som saknas. Det föreslås att bestämmelsen preciseras så att tidsfristen som ges sökanden är två månader. Bestämmelsen överensstämmer med den minimitidsfrist på 2 månader som anges i punkt 3 i tillämpningsregel 2 till Fördraget om patenträtt.

Skyldigheten att göra anmälan gäller brister som PRS upptäcker vid utfärdandet av ingivningsdagen eller kort därefter. Avsikten är att inte tillämpa bestämmelsen om den del som saknas upptäcks i ett senare skede vid behandlingen av ansökan, till exempel i samband med en registrerbarhetsundersökning. Bestämmelsen förutsätter inte heller att PRS aktivt vid fastställandet av ingivningsdagen kontrollerar om en del av beskrivningen eller bilderna saknas. Om en sådan brist trots allt upptäcks, ska myndigheten dock ge sökanden en kompletteringsuppmaning.

Det föreslås att bestämmelsen om att ge in de delar som saknas preciseras och flyttas till det nya 2 mom. Enligt förslaget kan sökanden ge in de delar av beskrivningen eller bilderna som saknas i ansökan inom två månader antingen från ansökans ingivningsdag eller föreläggandet enligt 1 mom. Om sökanden ger in de saknade delarna inom utsatt tid, ska som ingivningsdag gälla den dag då samtliga saknade delar har getts in, om inte något annat följer av 3 och 4 mom. Möjligheten att komplettera grundar sig på artikel 5.6 a i Fördraget om patenträtt. Jämfört med den gällande lagen framgår det tydligare av den föreslagna formuleringen att komplettering inte förutsätter en uppmaning av registermyndigheten. Syftet med bestämmelsen är att göra det möjligt att ge in delar som saknas helt eller att uppenbart felaktiga delar ersätts med de avsedda delarna. Med stöd av bestämmelsen är det inte möjligt att lämna in nya, förbättrade versioner av ansökningstexten eller bilderna som tidigare getts in.

Paragrafens nuvarande 2 och 3 mom. blir nya 3 och 4 mom., varvid hänvisningarna till det nuvarande 1 mom. ändras till hänvisningar till det nya 2 mom.

3 kap. Möjlighet att kräva att registreringen ska ogiltigförklaras

19 § Det föreslås att 1 mom. ändras så att termen ”fackman” ersätts med den könsneutrala termen ”yrkesperson inom branschen”.

I 4 mom. föreskrivs det att om en ansökan om ogiltigförklaring av registreringen av en nyttighetsmodell har avgjorts genom ett lagakraftvunnet avgörande, ska en ny ansökan om ogiltigförklaring i regel inte tas upp till prövning, om ärendet gäller samma parter och samma nyttighetsmodell, utom om förhållandena har förändrats väsentligt. Det föreslagna momentet är nytt.

Bestämmelsen behövs för att göra domstolsbehandlingen smidigare. Eftersom registreringen av en nyttighetsmodell kan förklaras ogiltig endast i ett administrativt förfarande vid PRS, har man ibland försökt fördröja behandlingen av ett tvistemål som gäller intrång i samma nyttighetsmodell i marknadsdomstolen genom att ständigt ställa nya krav på att registreringen av nyttighetsmodellen ska förklaras ogiltig (se t.ex. MAO:s beslut nr 205/2025). I en sådan situation saknar det avgörande betydelse om det i yrkandet om ogiltigförklaring av registreringen av nyttighetsmodellen har lagts fram nya grunder eller publikationer som utgör hinder.

4 kap. Ändringssökande

23 § I paragrafen föreskrivs det om sökande av ändring i registreringsmyndighetens beslut i ett ärende som gäller nyttighetsmodell. I 1 mom. föreslås en teknisk korrigerings, det vill säga det föråldrade författningsnumret i lagen om Patent- och registerstyrelsen uppdateras.

Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. enligt vilket nya skyddskrav får läggas fram för domstolen i ett besvärärende endast av giltigt skäl. Bestämmelsen motsvarar till sitt sakinhåll 121 § i patentlagen (framläggande av nya patentkrav för domstolen i besvärärenden).

5 kap. Skyddets omfattning och giltighetstid samt återställande av rättigheter

24 § I paragrafen föreskrivs det om hur nyttighetsmodellskyddet bestäms och om tolkningen av skyddskraven. Det föreslås att ordalydelsen i paragrafens andra mening, enligt vilken ”för tolkning av skyddskravet ska beskrivning och bilder användas” ändras till ”för tolkning av skyddskravet ska beskrivning och bilder användas”. Syftet med ändringarna är att förtydliga regleringen så att den bättre motsvarar det rådande rättsläget. Formuleringen motsvarar motsvarande bestämmelse i 22 § i den nya patentlagen. Formuleringen motsvarar också bättre artikel 69 om patentskyddets omfattning i den Europeiska patentkonventionen (EPC), enligt vilken ”För förståelse av patentkraven får emellertid ledning hämtas från beskrivningen och ritningarna.” Avsikten är att omfattningen av skyddet för nyttighetsmodeller ska tolkas enligt principer som motsvarar bestämmelserna i patentlagen.

6 kap. Överlåtelse samt licens och tvångslicens

30 § I 2 mom. föreslås det att hänvisningarna till 46–50 § i patentlagen ersätts med hänvisningar till motsvarande bestämmelser i 104 och 106–110 § i den nya patentlagen.

7 kap. Upphörande av nyttighetsmodellrätt och uppgiftsskyldighet i fråga om nyttighetsmodell

35 § I paragrafen föreslås det att hänvisningarna till 56 § i patentlagen ersätts med en hänvisning till motsvarande bestämmelse i 148 § i den nya patentlagen.

8 kap. Ansvar, ersättningskyldighet och domstolsförfarande

36 § I enlighet med vad som föreskrivs i paragrafen kan domstolen förbjuda den som gör intrång i den ensamrätt som nyttighetsmodellen medför att fortsätta eller upprepa handlingen. Det föreslås en ny bestämmelse om att domstolen kan meddela förbud vid vite. Enligt 4 § i viteslagen (1113/1990) får en myndighet förelägga vite när så föreskrivs i lag. Varken den nuvarande lagen om nyttighetsmodellrätt eller patentlagen innehåller en möjlighet att förena förbudet med vite. Däremot kan ett förbud enligt 62 § i varumärkeslagen förenas med vite. Det föreslås att vite tas in i 131 § i den nya patentlagen, det vill säga föreslås det att möjligheten till vite också tas in i lagen om nyttighetsmodellrätt. Närmare bestämmelser om föreläggande och utdömande av vite finns i viteslagen. Talan om att döma ut vite får föras av den på vars yrkande förbudsdomen har meddelats.

38 § Det föreslås att 2 mom. ändras så att hänvisningarna till 59 § i patentlagen ersätts med en hänvisning till motsvarande bestämmelse i 136 § i den nya patentlagen.

8 a kap. Internationell ansökan

44 § I 2 mom. föreslås det att hänvisningarna till 59 § i patentlagen ersätts med en hänvisning till motsvarande bestämmelse i 136 § i den nya patentlagen.

45 a § Enligt förslaget ändras bestämmelsen om avgifter i 2 mom. Enligt den ändrade bestämmelsen ska sökanden för en internationell ansökan om nyttighetsmodell som görs i Finland betala en vidarebefordringsavgift. Enligt regel 14.1 i tillämpningsföreskrifterna till konventionen om patentsamarbete kan den mottagande myndigheten kräva att sökanden betalar en vidarebefordringsavgift som är avsedd att täcka den mottagande myndighetens egna kostnader. Övriga avgifter som den mottagande myndigheten tar ut, såsom till exempel den internationella ansökningsavgiften och nyhetsgranskningsavgiften, bestäms enligt tillämpningsföreskrifterna till konventionen om patentsamarbete, och närmare bestämmelser om dem utfärdas genom förordning.

I 3 mom. föreslås det att hänvisningarna till 3 kap. i patentlagen ersätts med en hänvisning till motsvarande 9 kap. i den nya patentlagen.

45 d § I paragrafen föreskrivs om fullföljd av en internationell ansökan om nyttighetsmodellrätt i Finland.

Enligt 1 mom. ska sökanden för att fullfölja ansökan i Finland inom nämnda tidsfrist till PRS ge in en översättning av den internationella ansökan till finska eller svenska eller, om ansökan är avfattad på finska eller svenska, en kopia av ansökan. Som tillägg till den gällande lagen föreslås det att sökanden i stället för att ge in en kopia kan meddela att denne fullföljer ansökan i den form som den har publicerats av den internationella byrån vid Världsorganisationen för den intellektuella äganderätten. Den gällande lagen motsvarar inte till alla delar bestämmelserna i PCT-konventionen och dess tillämpningsföreskrifter. Enligt artikel 22 i konventionen om patentsamarbete behöver en kopia inte ges in om den redan har getts in till den nationella myndigheten i enlighet med artikel 20. Bestämmelserna i artikel 20 i konventionen om patentsamarbete och i tillämpningsföreskrifterna till konventionen är mycket komplicerade. I praktiken är det inte nödvändigt att ge in en kopia inför övergången till den nationella fasen, om Världsorganisationen för den internationella äganderätten har publicerat ansökan och Patent- och registerstyrelsen har tillgång till ansökan via organisationens informationstjänst. I sådana fall kan sökanden gå vidare till den nationella fasen genom att betala registreringsavgiften och meddela att denne fullföljer ansökan i Finland i den form den publicerats av Världsorganisationen för den internationella äganderätten.

I 2 mom. föreskrivs det om möjligheten att ge in den översättning eller kopia som krävs inom en ytterligare frist samt om den tilläggsavgift som då ska betalas. Som en ändring i den gällande lagen föreslås det att den tilläggsavgift som krävs ska betalas inom samma ytterligare frist om två månader som inom vilken den översättning eller kopia som krävs ska ges in. Enligt den gällande lagen ska tilläggsavgiften betalas tidigare, det vill säga inom den tidsfrist på 31 månader som anges i 1 mom. Genom ändringen ändras tidsfristen för tilläggsavgiften så att den överensstämmer med motsvarande bestämmelser i 74 § i patentlagen.

45 f § Genom ändringen ändras tidsfristen för tilläggsavgiften så att den överensstämmer med motsvarande bestämmelser i 74 § i patentlagen.

9 kap. Särskilda bestämmelser

46 § I paragrafen föreskrivs det om de avgifter som tas ut enligt denna lag. Det föreslås att paragrafen preciseras så att det för Patent- och registerstyrelsens prestationer enligt denna lag betalas en avgift. Grunderna för bestämmande av avgiften anges i lagen om avgifter för patent-

och registerstyrelsens prestationer (1032/1992) och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Bestämmelsen motsvarar i sak bestämmelsen i den gällande lagen, enligt vilken det föreskrivs särskilt om avgifter enligt lagen.

48 § Det föreslås att 1 mom. ändras så att hänvisningarna till 75 § i patentlagen ersätts med en hänvisning till 111 § i den nya patentlagen.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Närmare bestämmelser om modellansökan, om nyttighetsmodellregistret och förandet av det samt om registreringsmyndigheten får med stöd av 47 § i lagen om nyttighetsmodellrätt utfärdas genom förordning av statsrådet.

De föreslagna lagändringarna förutsätter inte att förordningen om nyttighetsmodellrätt (1419/1991) ändras. Förordningen innehåller dock hänvisningar till paragraferna i patentlagen och patentförordningen, så avsikten är att den ska uppdateras när den nya patentlagen träder i kraft.

9 Ikraftträdande

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 juni 2027. På grund av de åtgärder som krävs för verkställigheten av lagen kan den dock träda i kraft tidigast sex månader efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

10 Förhållande till andra propositioner

Regeringen överlämnade den 29 januari 2026 en proposition till riksdagen med förslag till ny patentlag (RP 204/2025 rd). Lagen stadfästes den 26 juni 2026 och den träder i kraft den 1 juni 2027.

De ändringar som föreslås i lagen om nyttighetsmodellrätt har ett nära samband med totalreformen av patentlagen. Lagen avses träda i kraft samtidigt som patentlagen, eftersom detta bedöms underlätta verkställigheten av lagändringarna vid Patent- och registerstyrelsen.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Rättskydd

Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Bestämmelsen omfattar beslut i tvistemål och brottmål liksom i förvaltningsärenden som gäller individens rättigheter och skyldigheter.

I 19 § 4 mom. i lagförslaget föreskrivs det om rättskraft. Enligt bestämmelsen gäller att om en ansökan om ogiltigförklaring av registreringen av en nyttighetsmodell har avgjorts genom ett lagakraftvunnet avgörande, ska en ny ansökan om ogiltigförklaring inte tas upp till prövning, om ärendet gäller samma parter och samma nyttighetsmodell, utom om förhållandena har förändrats väsentligt. Bestämmelsen förtydligar förhållandet mellan det administrativa förfarandet och domstolsförfarandet och förhindrar att samma ärende genast efter ett

lagakraftvunnet avgörande behandlas på nytt i ett annat förfarande. Bestämmelsen äventyrar inte partens rättsskydd, eftersom parten har möjlighet att få sin sak prövad på nytt, om förhållandena har förändrats väsentligt.

Egendomsskydd

I grundlagsutskottets etablerade tolkningspraxis anses immateriella rättigheter med förmögenhetsvärde, såsom nyttighetsmodellrätt, höra till egendomsskyddet enligt 15 § i grundlagen (GrUU 1/1995 rd, s. 1/I–II, GrUU 38/2000 rd, s. 2/I och GrUU 7/2005 rd, s. 2/I). Egendomsskyddet som garanteras i grundlagen omfattar inte bara ägarens principiella rätt att förvalta, använda och utnyttja sin egendom på det sätt denne önskar, utan även rätten att bestämma över den. Om rättigheterna som hör till äganderätten minskas eller begränsas ingriper man samtidigt i egendomsskyddet, även om föremålet för äganderätten skulle kvarstå intakt hos sin innehavare.

Enligt 2 § 1 mom. i lagförslaget ska det i fråga om uppfinningar som skyddas genom nyttighetsmodellrätt i fortsättningen krävas samma uppfinningshöjd som i fråga om uppfinningar som skyddas genom patent. Detta innebär i praktiken att en del av de uppfinningar som för närvarande kan få nyttighetsmodellskydd inte längre kan få det i fortsättningen. Enligt övergångsbestämmelserna ska lagens 2 § 1 mom. dock inte tillämpas på en sådan nyttighetsmodellrätt som har registrerats före ikraftträdandet av denna lag. Den föreslagna regleringen anses därmed vara i linje med bestämmelserna om egendomsskydd i 15 § i grundlagen.

Lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om nyttighetsmodellrätt

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om nyttighetsmodellrätt (800/1991) 1 § 1 och 4 mom., 2 § 1, 2 och 5 mom., 4 §, 6 § 2 mom., 6 a § 1 mom. 10 punkten, 7 b §, 19 § 1 mom., 23 § 1 mom., 24 §, 30 § 2 mom., 35, 36 och 38 §, 44 § 2 mom., 45 a §, 45 d § 1 och 2 mom., 45 f § 1 mom., 46 § och 48 § 1 mom.,

av dem 1 § 4 mom. sådant det lyder i lag 1396/1995, 2 § 1, 2 och 5 mom., 6 § 2 mom., 7 b §, 19 § 1 mom., 45 d § 1 och 2 mom. och 45 f § 1 mom. sådana de lyder i lag 700/2008, 6 a § 1 mom. 10 punkten sådan den lyder i lag 744/2011, 23 § 1 mom. och 44 § 2 mom. sådant det lyder i lag 105/2013, 45 a § sådan den lyder i lagarna 1396/1995 och 700/2008 och 46 § sådan den lyder i lag 1037/1992, samt

fogas till 19 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 700/2008, ett nytt 4 mom. och till 23 §, sådan den lyder i lag 105/2013, ett nytt 3 mom. som följer:

1 §

En fysisk person som har gjort en uppfinning eller den till vilken uppfinnarens rätt har övergått kan efter ansökan erhålla nyttighetsmodellrätt till uppfinningen och därigenom få ensamrätt att yrkesmässigt utnyttja uppfinningen.

Nyttighetsmodellrätt kan inte fås för

- 1) en uppfinning vars utnyttjande skulle strida mot allmän ordning eller god sed,
- 2) växtsorter eller djurraser, eller
- 3) förfaranden.

2 §

Uppfinningen ska vara ny i förhållande till vad som blivit känt före ingivningsdagen för ansökan om nyttighetsmodellrätt och får inte ligga nära till hands för en yrkesperson inom branschen.

Som känt anses allt som har blivit allmänt tillgängligt, vare sig detta skett genom skrift, föredrag eller utnyttjande eller på annat sätt. Likaså anses innehållet i en ansökan om nyttighetsmodellrätt och en patentansökan som före ingivningsdagen för ansökan om nyttighetsmodellrätt gjorts här i landet som känt, om denna ansökan blir offentlig enligt 18 § i denna lag eller 48 § i patentlagen (653/2026). Bestämmelsen i 1 mom. enligt vilket uppfinningen inte får ligga nära till hands för en yrkesperson inom branschen tillämpas inte i sådana fall.

Vid tillämpningen av 2 mom. ska en publicering enligt artikel 93 i konventionen om meddelande av Europeiska patent (*Europeiska patentkonventionen*) (FördrS 8/1996), jämföras med offentligblivandet enligt 48 § i patentlagen av sådana handlingar som gäller ansökan. Det ovannämnda gäller också publicering enligt artikel 153.3 i den europeiska patentkonventionen, om det Europeiska patentverket jämför en sådan publicering med publicering enligt artikel 93.

4 §

Vad som i 21 § i patentlagen föreskrivs om yrkesmässigt utnyttjande av en uppfinning och i 18 § 7 punkten i den lagen föreskrivs om utnyttjande av en uppfinning på ett utländskt fartyg, luftfartyg eller annat samfärdsmedel för dess behov och i 18 § 8 punkten i den lagen föreskrivs om införsel och användning av reservdelar och tillbehör till luftfartyg gäller också uppfinningar som avses i denna lag.

6 §

Ansökan ska innehålla en beskrivning och behövliga bilder av uppfinningen samt exakta uppgifter om vad som ska skyddas (*skyddskrav*). Närmare bestämmelser om de bilder som ska fogas till ansökan utfärdas genom förordning av statsrådet. Beskrivningen ska vara så tydlig att en yrkesperson inom branschen med ledning av den kan använda uppfinningen. Om uppfinningen gäller biologiskt material eller om biologiskt material ska användas vid utövandet av uppfinningen, tillämpas 30 och 51 § i patentlagen.

6 a §

I det diarium som avses i 6 § 1 mom. antecknas för varje ansökan

10) om ansökan är en internationell ansökan, den internationella ingivningsdagen samt den dag då ansökan i enlighet med 45 d § har fullföljts eller ansökan enligt 81 § i patentlagen har getts in,

7 b §

Om en ansökan som gjorts i enlighet med 7 a § är bristfällig och registreringsmyndigheten upptäcker att det i ansökan saknas en eller flera sådana delar av beskrivningen eller bilderna till vilka det hänvisas i beskrivningen eller skyddskraven, ska sökanden föreläggas att komplettera sin ansökan inom två månader.

Om sökanden ger in de delar av beskrivningen eller bilderna av uppfinningen som saknas inom två månader från ansökans ingivningsdag eller från föreläggandet enligt 1 mom., ska som ingivningsdag gälla den dag då samtliga saknade delar har getts in, om inte något annat följer av 3 eller 4 mom.

Om i 2 mom. avsedda i efterhand inlämnade delar av en ansökan återkallas inom en månad från det att de gavs in, ska den ursprungliga ingivningsdagen för ansökan gälla.

Om saknade delar av en ansökan ges in i enlighet med 2 mom. och prioritet begärs från en tidigare ansökan och de saknade delarna i sin helhet framgår av den tidigare ansökan, ska den ursprungliga ingivningsdagen gälla, om sökanden begär det och inom den tid som satts ut enligt 1 mom. ger in en kopia av den ansökan som prioriteten grundar sig på.

19 §

Registreringen av en nyttighetsmodell ska förklaras helt eller delvis ogiltig på grund av ett krav som riktar sig mot den, om

- 1) den avser en uppfinning som inte uppfyller kraven i 1 § 2–4 mom. eller 2 §,
- 2) den avser en uppfinning som inte är så tydligt angiven att en yrkesperson inom branschen med ledning därav kan använda den,
- 3) nyttighetsmodellrätten omfattar något som inte framgick av ansökan när den gjordes,
- 4) kraven i 8 eller 8 a § inte har iakttagits när patentansökan har ändrats till modellansökan, eller om
- 5) skyddskravet har utvidgats efter det att nyttighetsmodellrätten har registrerats.

Om en ansökan om ogiltigförklaring av registreringen av en nyttighetsmodell har avgjorts genom ett lagakraftvunnet avgörande, ska en ny ansökan om ogiltigförklaring inte tas upp till prövning, om ärendet gäller samma parter och samma nyttighetsmodell, utom om förhållandena har förändrats väsentligt.

23 §

Ändring i ett beslut som registermyndigheten har fattat med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos marknadsdomstolen på det sätt som föreskrivs i lagen om Patent- och registerstyrelsen (578/2013).

Nya skyddskrav får läggas fram för domstolen i ett besvärsärende endast av giltigt skäl.

24 §

Nyttighetsmodellskyddets omfattning bestäms av skyddskravet. Till stöd för tolkningen av skyddskravet ska en beskrivning av uppfinningen och bilder av den användas.

30 §

Vad som i 104 och 106–110 § i patentlagen föreskrivs om tvångslicens till utnyttjande av en patentskyddad uppfinning tillämpas också på en nyttighetsmodellrätt.

35 §

Vad som i 148 § i patentlagen föreskrivs om uppgiftsskyldighet i fråga om patent tillämpas också på en nyttighetsmodellrätt.

36 §

Om någon gör intrång i den ensamrätt som en nyttighetsmodellrätt medför, kan domstolen vid vite förbjuda denne att fortsätta eller upprepa handlingen.

38 §

Vad som i 136 § i patentlagen föreskrivs om åtgärder för förebyggande av fortsatt intrång tillämpas också på nyttighetsmodellrätter.

44 §

Trots vad som föreskrivs i 43 § får i samband med ett åtal som avses i 1 mom. handläggas ett i 37 § avsett ersättningsyrkande eller ett i 38 § avsett yrkande enligt 136 § i patentlagen, när yrkandet framställts med anledning av det brott som avses i åtalet.

45 a §

Med internationell ansökan avses i denna lag en ansökan om nyttighetsmodell som gjorts enligt konventionen om patentsamarbete (FördrS 58/1980).

En internationell ansökan görs hos en registreringsmyndighet eller en internationell organisation som enligt konventionen om patentsamarbete och tillämpningsföreskrifterna till den är behörig att ta emot en sådan ansökan (*mottagande myndighet*). Mottagande myndighet i Finland är Patent- och registerstyrelsen. Närmare bestämmelser om den mottagande myndighetens uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet. För en internationell ansökan om nyttighetsmodell som görs i Finland ska sökanden betala en vidarebefordringsavgift.

Om inte något annat föreskrivs i 45 b–45 d eller 45 f §, tillämpas på behandlingen av en internationell ansökan om nyttighetsmodellrätt som omfattar Finland vad som i 9 kap. i patentlagen föreskrivs om behandlingen av en internationell patentansökan.

45 d §

Om sökanden vill fullfölja en internationell ansökan om nyttighetsmodellrätt för Finlands del, ska sökanden inom 31 månader från den internationella ingivningsdagen eller, om prioritet yrkas, den dag från vilken prioriteten begärs, till registreringsmyndigheten ge in en översättning av den internationella ansökan till finska eller svenska eller, om ansökan är avfattad på finska eller svenska, en kopia av ansökan. I stället för att ge in en kopia kan sökanden meddela att denne fullföljer ansökan i den form som ansökan har publicerats av den internationella byrån vid Världsgöransökningsorganisationen för den intellektuella äganderätten. Sökanden ska inom samma tid betala registreringsavgiften till registreringsmyndigheten.

Om sökanden har betalat registreringsavgiften inom den tidsfrist som anges i 1 mom., kan sökanden ge in den översättning eller kopia som krävs inom en ytterligare frist om två månader, förutsatt att en tilläggsavgift betalas inom den ytterligare fristen.

45 f §

Om en internationell ansökan har fullföljts enligt 45 d §, ska i fråga om ansökan och behandlingen av den 2 och 5 kap. tillämpas, om inte något annat föreskrivs i denna paragraf eller i 76 § 2 mom. eller 78–81 § i patentlagen. Ansökan kan endast på framställning av sökanden upptas till prövning före utgången av den frist som anges i 45 d § 1 mom. i denna lag.

46 §

För Patent- och registerstyrelsens prestationer enligt denna lag ska det betalas en avgift. Grunderna för bestämning av avgiften anges i lagen om avgifter för Patent- och registerstyrelsens prestationer (1032/1992).

48 §

Vad som i 111 § i patentlagen föreskrivs om undantag från det i 110 § 1 mom. i den lagen avsedda förfarandekrav som gäller affärsmässiga licensförhandlingar tillämpas också på nyttighetsmodellrätt.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På handläggningen av förvaltningsprocessärenden samt tvistemål som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. De bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas på handläggningen av ärenden också när ändring söks i Patent- och registerstyrelsens eller marknadsdomstolens beslut i ett ärende på vilket de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet tillämpas.

På de ansökningar om nyttighetsmodellrätt som är anhängiga vid ikraftträdande av denna lag och på de nyttighetsmodellrätter som registrerats med anledning av ansökningarna samt på de nyttighetsmodellrätter som har registrerats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas bestämmelserna i denna lag, om inte något annat följer av 4 mom.

Bestämmelserna i 2 § 1 mom. i denna lag tillämpas på nyttighetsmodellrätter som har registrerats på ikraftträdandedagen eller därefter.

I fråga om intrång i en nyttighetsmodellrätt tillämpas trots vad som föreskrivs i 2 mom. de bestämmelser som gällde vid tidpunkten för intrånget. På ersättande av en skada som före ikraftträdandet av denna lag orsakats av intrång i en nyttighetsmodellrätt tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet, även om skadan har framträtt först efter ikraftträdandet.

Helsingfors den 9 juli 2026

Statsminister

Petteri Orpo

Näringsminister Sakari Puisto

Lag

om ändring av lagen om nyttighetsmodellrätt

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om nyttighetsmodellrätt (800/1991) 1 § 1 och 4 mom., 2 § 1, 2 och 5 mom., 4 §, 6 § 2 mom., 6 a § 1 mom. 10 punkten, 7 b §, 19 § 1 mom., 23 § 1 mom., 24 §, 30 § 2 mom., 35, 36 och 38 §, 44 § 2 mom., 45 a §, 45 d § 1 och 2 mom., 45 f § 1 mom., 46 § och 48 § 1 mom.,

av dem 1 § 4 mom. sådant det lyder i lag 1396/1995, 2 § 1, 2 och 5 mom., 6 § 2 mom., 7 b §, 19 § 1 mom., 45 d § 1 och 2 mom. och 45 f § 1 mom. sådana de lyder i lag 700/2008, 6 a § 1 mom. 10 punkten sådan den lyder i lag 744/2011, 23 § 1 mom. och 44 § 2 mom. sådant det lyder i lag 105/2013, 45 a § sådan den lyder i lagarna 1396/1995 och 700/2008 och 46 § sådan den lyder i lag 1037/1992, samt

fogas till 19 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 700/2008, ett nytt 4 mom. och till 23 §, sådan den lyder i lag 105/2013, ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Den som har gjort en uppfinning eller den till vilken uppfinnarens rätt har övergått kan efter ansökan erhålla nyttighetsmodellrätt till uppfinningen och därigenom få ensamrätt att yrkesmässigt utnyttja uppfinningen enligt denna lag.

1 §

En fysisk person som har gjort en uppfinning eller den till vilken uppfinnarens rätt har övergått kan efter ansökan erhålla nyttighetsmodellrätt till uppfinningen och därigenom få ensamrätt att yrkesmässigt utnyttja uppfinningen.

Nyttighetsmodellrätt kan inte fås för

- 1) en uppfinning vars utnyttjande skulle strida mot god sed eller allmän ordning,
- 2) växtsorter eller djurraser och inte heller
- 3) förfaranden.

Nyttighetsmodellrätt kan inte fås för

- 1) en uppfinning vars utnyttjande skulle strida mot *allmän ordning eller god sed*,
- 2) växtsorter eller djurraser, eller
- 3) förfaranden.

2 §

Uppfinningen ska vara ny i förhållande till vad som blivit känt före ingivningsdagen för ansökan om nyttighetsmodellrätt och dessutom tydligt skilja sig från detta.

2 §

Uppfinningen ska vara ny i förhållande till vad som blivit känt före ingivningsdagen för ansökan om nyttighetsmodellrätt och *får inte ligga nära till hands för en yrkesperson inom branschen*.

Som känt anses allt som har blivit allmänt tillgängligt, vare sig detta skett genom skrift, föredrag eller utnyttjande eller på annat sätt. Likaså anses innehållet i en ansökan om

Som känt anses allt som har blivit allmänt tillgängligt, vare sig detta skett genom skrift, föredrag eller utnyttjande eller på annat sätt. Likaså anses innehållet i en ansökan om

Gällande lydelse

nyttighetsmodellrätt, en patentansökan *och en mönsterrättsansökan* som före ingivningsdagen för ansökan om nyttighetsmodellrätt gjorts här i landet som känt, om denna ansökan blir offentlig enligt 18 § i denna lag, 22 § i patentlagen (550/1967) eller 19 § i mönsterrättslagen (221/1971). Bestämmelsen i 1 mom. enligt vilket uppfinningen tydligt ska skilja sig från vad som blivit känt före ingivningsdagen för en ansökan om nyttighetsmodellrätt tillämpas inte i sådana fall.

Vid tillämpningen av 2 mom. ska en publicering enligt artikel 93 i konventionen om meddelande av Europeiska patent (Europeiska patentkonventionen) *upprättad i München den 5 oktober 1973* (FördrS 8/1996), *nedan den europeiska patentkonventionen*, jämföras med offentligblivandet enligt 22 § i patentlagen av sådana handlingar som gäller ansökan. Det ovan nämnda gäller också publicering enligt artikel 153.3 i den europeiska patentkonventionen, om det europeiska patentverket jämföras en sådan publicering med publicering enligt artikel 93.

4 §

Vad som i 4 och 5 §§ patentlagen stadgas om yrkesmässigt utnyttjande av en uppfinning eller utnyttjande av en uppfinning på utländskt fartyg, luftfartyg eller annat samfärdsmedel för dess behov gäller i tillämpliga delar uppfinningar som avses i denna lag.

6 §

Ansökan ska innehålla en beskrivning och behövliga bilder av uppfinningen samt exakta uppgifter om vad som ska skyddas (*skydds krav*). Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de bilder som ska fogas till ansökan. Beskrivningen ska vara så tydlig att en fackman med ledning av den kan använda

Föreslagen lydelse

nyttighetsmodellrätt *och* en patentansökan som före ingivningsdagen för ansökan om nyttighetsmodellrätt gjorts här i landet som känt, om denna ansökan blir offentlig enligt 18 § i denna lag eller 48 § i patentlagen (653/2026). Bestämmelsen i 1 mom. enligt vilket uppfinningen *inte får ligga nära till hands för en yrkesperson inom branschen tillämpas inte i sådana fall*.

Vid tillämpningen av 2 mom. ska en publicering enligt artikel 93 i konventionen om meddelande av Europeiska patent (*Europeiska patentkonventionen*) (FördrS 8/1996), jämföras med offentligblivandet enligt 48 § i patentlagen av sådana handlingar som gäller ansökan. Det ovan nämnda gäller också publicering enligt artikel 153.3 i den europeiska patentkonventionen, om det Europeiska patentverket jämföras en sådan publicering med publicering enligt artikel 93.

4 §

Vad som i 21 § i patentlagen *föreskrivs* om yrkesmässigt utnyttjande av en uppfinning *och i 18 § 7 punkten i den lagen föreskrivs* om utnyttjande av en uppfinning på ett utländskt fartyg, luftfartyg eller annat samfärdsmedel för dess behov *och i 18 § 8 punkten i den lagen föreskrivs om införsel och användning av reservdelar och tillbehör till luftfartyg* gäller också uppfinningar som avses i denna lag.

6 §

Ansökan ska innehålla en beskrivning och behövliga bilder av uppfinningen samt exakta uppgifter om vad som ska skyddas (*skydds krav*). *Närmare bestämmelser om de bilder som ska fogas till ansökan utfärdas genom förordning av statsrådet*. Beskrivningen ska vara så tydlig att en *yrkesperson inom branschen* med ledning av

Gällande lydelse

uppfinnningen. Om uppfinnningen gäller biologiskt material eller om biologiskt material ska användas vid utövandet av uppfinnningen, tillämpas 8 a § och 22 § 6 och 8 mom. i patentlagen.

6 a §

I det diarium som avses i 6 § 1 mom. antecknas för varje ansökan

10) om ansökan är en internationell ansökan, den internationella ingivningsdagen samt den dag då ansökan i enlighet med 45 d § har fullföljts eller ansökan enligt 38 § i patentlagen har getts in,

7 b §

Är en ansökan som gjorts i enlighet med 7 a § bristfällig och registreringsmyndigheten upptäcker att det i ansökan saknas en eller flera delar av beskrivningen eller bilderna till vilka hänvisas i beskrivningen eller skyddskraven, ska sökanden föreläggas att komplettera sin ansökan inom den tid som registreringsmyndigheten utsätter. Ges de saknade delarna in inom utsatt tid, ska som ingivningsdag för ansökan gälla den dag då samtliga brister åtgärdats, om inte något annat följer av 2 och 3 mom.

Om i 1 mom. avsedda i efterhand inlämnade delar av en ansökan återkallas inom en månad från det att de gavs in, ska den ursprungliga ingivningsdagen för ansökan gälla.

Lämnas saknade delar av en ansökan in i enlighet med 1 mom. och prioritet begärs från en tidigare ansökan och de saknade delarna i sin helhet framgår av den tidigare ansökan, ska den ursprungliga ingivningsdagen gälla, om sökanden yrkar det och inom den tid som utsatts enligt 1 mom. lämnar in en kopia av den ansökan som prioriteten grundar sig på.

Föreslagen lydelse

den kan använda uppfinnningen. Om uppfinnningen gäller biologiskt material eller om biologiskt material ska användas vid utövandet av uppfinnningen, tillämpas 30 och 51 § i patentlagen.

6 a §

I det diarium som avses i 6 § 1 mom. antecknas för varje ansökan

10) om ansökan är en internationell ansökan, den internationella ingivningsdagen samt den dag då ansökan i enlighet med 45 d § har fullföljts eller ansökan enligt 81 § i patentlagen har getts in,

7 b §

Om en ansökan som gjorts i enlighet med 7 a § är bristfällig och registreringsmyndigheten upptäcker att det i ansökan saknas en eller flera sådana delar av beskrivningen eller bilderna till vilka det hänvisas i beskrivningen eller skyddskraven, ska sökanden föreläggas att komplettera sin ansökan inom två månader.

Om sökanden ger in de delar av beskrivningen eller bilderna av uppfinnningen som saknas inom två månader från ansökans ingivningsdag eller från föreläggandet enligt 1 mom., ska som ingivningsdag gälla den dag då samtliga saknade delar har getts in, om inte något annat följer av 3 eller 4 mom.

Om i 2 mom. avsedda i efterhand inlämnade delar av en ansökan återkallas inom en månad från det att de gavs in, ska den ursprungliga ingivningsdagen för ansökan gälla.

Om saknade delar av en ansökan ges in i enlighet med 2 mom. och prioritet begärs från en tidigare ansökan och de saknade delarna i sin helhet framgår av den tidigare ansökan, ska den ursprungliga ingivningsdagen gälla, om sökanden begär det och inom den tid som satts ut enligt 1 mom. ger in en kopia av den ansökan som prioriteten grundar sig på.

Gällande lydelse

19 §

Registreringen av en nyttighetsmodell ska förklaras helt eller delvis ogiltig på grund av ett krav som riktar sig mot den, om

1) den avser en uppfinning som inte uppfyller kraven i 1 § 2–4 mom. och 2 §,

2) den avser en uppfinning som inte är så tydligt angiven att en fackman med ledning därav kan använda den,

3) nyttighetsmodellrätten omfattar något som inte framgick av ansökan när den gjordes,

4) kraven i 8 eller 8 a § inte har iakttagits när patentansökan har ändrats till modellansökan, eller om

5) skyddskravet har utvidgats efter det att nyttighetsmodellrätten har registrerats.

Föreslagen lydelse

19 §

Registreringen av en nyttighetsmodell ska förklaras helt eller delvis ogiltig på grund av ett krav som riktar sig mot den, om

1) den avser en uppfinning som inte uppfyller kraven i 1 § 2–4 mom. eller 2 §,

2) den avser en uppfinning som inte är så tydligt angiven att en yrkesperson inom branschen med ledning därav kan använda den,

3) nyttighetsmodellrätten omfattar något som inte framgick av ansökan när den gjordes,

4) kraven i 8 eller 8 a § inte har iakttagits när patentansökan har ändrats till modellansökan, eller om

5) skyddskravet har utvidgats efter det att nyttighetsmodellrätten har registrerats.

Om en ansökan om ogiltigförklaring av registreringen av en nyttighetsmodell har avgjorts genom ett lagakraftvunnet avgörande, ska en ny ansökan om ogiltigförklaring inte tas upp till prövning, om ärendet gäller samma parter och samma nyttighetsmodell, utom om förhållandena har förändrats väsentligt.

23 §

Ändring i ett beslut som registermyndigheten har fattat med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos marknadsdomstolen på det sätt som föreskrivs i lagen om patent- och registerstyrelsen (575/1992).

23 §

Ändring i ett beslut som registermyndigheten har fattat med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos marknadsdomstolen på det sätt som föreskrivs i lagen om Patent- och registerstyrelsen (578/2013).

Nya skyddskrav får läggas fram för domstolen i ett besvärssärende endast av giltigt skäl.

24 §

Nyttighetsmodellskyddets omfattning bestäms av skyddskravet. För tolkning av skyddskravet kan beskrivning och bilder användas.

24 §

Nyttighetsmodellskyddets omfattning bestäms av skyddskravet. *Till stöd* för tolkningen av skyddskravet ska en beskrivning av uppfinningen och bilder av den användas.

Gällande lydelse

30 §

Vad 46–50 §§ patentlagen stadgar om tvångslicens till utnyttjande av en patentskyddad uppfinning gäller på motsvarande sätt i fråga om en nyttighetsmodellrätt.

35 §

Vad 56 § patentlagen stadgar om uppgiftsskyldighet i fråga om patent gäller på motsvarande sätt för en nyttighetsmodellrätt

36 §

Gör någon intrång i den ensamrätt som en nyttighetsmodellrätt medför, kan domstolen förbjuda honom att fortsätta eller upprepa handlingen.

38 §

Vad 59 § patentlagen stadgar om åtgärder för förebyggande av fortsatt intrång gäller på motsvarande sätt för nyttighetsmodellrätter.

44 §

Trots det som sägs i 43 § får i samband med ett åtal som avses i 1 mom. handläggas ett ersättningsyrkande enligt 37 § eller ett i 38 § avsett yrkande enligt 59 § i patentlagen, när yrkandet framställts med anledning av det brott som avses i åtalet.

45 a §

Med internationell ansökan avses en ansökan om nyttighetsmodell som gjorts enligt konventionen om patentsamarbete (FördrS 58/80).

En internationell ansökan görs hos en registreringsmyndighet eller en internationell organisation som enligt konventionen om patentsamarbete och tillämpningsföreskrifterna till den är behörig att ta emot en sådan ansökan (mottagande myndighet). Mottagande myndighet i Finland

Föreslagen lydelse

30 §

Vad som i 104 och 106–110 § i patentlagen föreskrivs om tvångslicens till utnyttjande av en patentskyddad uppfinning *tillämpas också på* en nyttighetsmodellrätt.

35 §

Vad som i 148 § i patentlagen föreskrivs om uppgiftsskyldighet i fråga om patent *tillämpas också på* en nyttighetsmodellrätt.

36 §

Om någon gör intrång i den ensamrätt som en nyttighetsmodellrätt medför, kan domstolen *vid vite* förbjuda *denne* att fortsätta eller upprepa handlingen.

38 §

Vad som i 136 § i patentlagen *föreskrivs* om åtgärder för förebyggande av fortsatt intrång *tillämpas också på* nyttighetsmodellrätter.

44 §

Trots *vad* som *föreskrivs* i 43 § får i samband med ett åtal som avses i 1 mom. handläggas ett *i 37 § avsett ersättningsyrkande* eller ett i 38 § avsett yrkande enligt 136 § i patentlagen, när yrkandet framställts med anledning av det brott som avses i åtalet.

45 a §

Med internationell ansökan avses i *denna lag* en ansökan om nyttighetsmodell som gjorts enligt konventionen om patentsamarbete (FördrS 58/1980).

En internationell ansökan görs hos en registreringsmyndighet eller en internationell organisation som enligt konventionen om patentsamarbete och tillämpningsföreskrifterna till den är behörig att ta emot en sådan ansökan (**mottagande myndighet**). Mottagande myndighet i Finland

Gällande lydelse

är patent- och registerstyrelsen enligt vad som stadgas genom förordning. För en internationell ansökan om nyttighetsmodell som görs i Finland skall sökanden erlægga fastställda avgifter.

Om inte något annat bestäms i 45 b–45 d eller 45 f §, tillämpas på behandlingen av en internationell ansökan om nyttighetsmodellrätt som omfattar Finland vad som i 3 kap. i patentlagen föreskrivs om behandlingen av en internationell patentansökan.)

45 d §

Vill sökanden fullfölja en internationell ansökan om nyttighetsmodellrätt för Finlands del, ska han inom 31 månader från den internationella ingivningsdagen eller, om prioritet yrkas, den dag från vilken prioriteten begärs, till registreringsmyndigheten ge in en översättning av den internationella ansökan till finska eller svenska eller, om ansökan är avfattad på finska eller svenska, en kopia av ansökan. Sökanden ska inom samma tid betala fastställd registreringsavgift till registreringsmyndigheten.

Har sökanden betalt fastställd registreringsavgift inom den tidsfrist som anges i 1 mom., kan han ge in den översättning eller kopia som krävs inom en ytterligare frist om två månader, förutsatt att en fastställd tilläggsavgift erläggs inom den frist som anges i 1 mom.

45 f §

Har en internationell ansökan fullföljts enligt 45 d §, ska i fråga om ansökan och behandlingen av den tillämpas bestämmelserna i 2 och 5 kap., om inte något annat föreskrivs i denna paragraf eller i 34–38 § i patentlagen. Ansökan kan endast på

Föreslagen lydelse

är Patent- och registerstyrelsen. *Närmare bestämmelser om den mottagande myndighetens uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.* För en internationell ansökan om nyttighetsmodell som görs i Finland ska sökanden *betala en vidarebefordringsavgift.*

Om inte något annat föreskrivs i 45 b–45 d eller 45 f §, tillämpas på behandlingen av en internationell ansökan om nyttighetsmodellrätt som omfattar Finland vad som i 9 kap. i patentlagen föreskrivs om behandlingen av en internationell patentansökan.

45 d §

Om sökanden vill fullfölja en internationell ansökan om nyttighetsmodellrätt för Finlands del, ska sökanden inom 31 månader från den internationella ingivningsdagen eller, om prioritet yrkas, den dag från vilken prioriteten begärs, till registreringsmyndigheten ge in en översättning av den internationella ansökan till finska eller svenska eller, om ansökan är avfattad på finska eller svenska, en kopia av ansökan. I stället för att ge in en kopia kan sökanden meddela att denne fullföljer ansökan i den form som ansökan har publicerats av den internationella byrån vid Världsorganisationen för den intellektuella äganderätten. Sökanden ska inom samma tid betala registreringsavgiften till registreringsmyndigheten.

Om sökanden har betalat registreringsavgiften inom den tidsfrist som anges i 1 mom., kan sökanden ge in den översättning eller kopia som krävs inom en ytterligare frist om två månader, förutsatt att en tilläggsavgift betalas inom den ytterligare fristen.

45 f §

Om en internationell ansökan har fullföljts enligt 45 d §, ska i fråga om ansökan och behandlingen av den 2 och 5 kap. tillämpas, om inte något annat föreskrivs i denna paragraf eller i 76 § 2 mom. eller 78–81 § i patentlagen. Ansökan kan endast på

Gällande lydelse

framställning av sökanden upptas till prövning före utgången av den frist som anges i 45 d § 1 mom. i denna lag.

46 §

Om avgifter enligt denna lag stadgas särskilt.

48 §

Vad 75 § patentlagen stadgar om skyldighet att avstå från rätten till en uppfinning i vissa fall och om ersättning för detta gäller på motsvarande sätt för nyttighetsmodellrätter.

Föreslagen lydelse

framställning av sökanden upptas till prövning före utgången av den frist som anges i 45 d § 1 mom. i denna lag.

46 §

För Patent- och registerstyrelsens prestationer enligt denna lag ska det betalas en avgift. Grunderna för bestämning av avgiften anges i lagen om avgifter för Patent- och register-styrelsens prestationer (1032/1992).

48 §

Vad som i 111 § i patentlagen föreskrivs om undantag från det i 110 § 1 mom. i den lagen avsedda förfarandekrav som gäller affärsmässiga licensförhandlingar tillämpas också på nyttighetsmodellrätt.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På handläggningen av förvaltningsprocessärenden samt tvistemål som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. De bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas på handläggningen av ärenden också när ändring söks i Patent- och registerstyrelsens eller marknadsdomstolens beslut i ett ärende på vilket de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet tillämpas.

På de ansökningar om nyttighetsmodellrätt som är anhängiga vid ikraftträdande av denna lag och på de nyttighetsmodellrätter som registrerats med anledning av ansökningarna samt på de nyttighetsmodellrätter som har registrerats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas bestämmelserna i denna lag, om inte något annat följer av 4 mom.

Bestämmelserna i 2 § 1 mom. i denna lag tillämpas på nyttighetsmodellrätter som har registrerats på ikraftträdandedagen eller därefter.

I fråga om intrång i en nyttighetsmodellrätt tillämpas trots vad som föreskrivs i 2 mom. de

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

bestämmelser som gällde vid tidpunkten för intrånget. På ersättande av en skada som före ikraftträdandet av denna lag orsakats av intrång i en nyttighetsmodellrätt tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet, även om skadan har framträtt först efter ikraftträdandet.